Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Najer Folksblat פרייז 20 גראשען

הײַנט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש - נאציאנאליסטישע טאג - צייטונג

Nr. 64/1359 | Łódź, Środa 14 marca 1928 r. | זעקסטער יאהרגאנג | לאדז, מיטוואך כב אדר תרפ"ח | Nr. 64 1359

Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71.

שוועררע קאטאַסטראָפעס אויפ'ן וואסער און יבשה.

באסיין-אויפרייס אין קאַליפאָרניע.-צוזאמענשטויס פון צוויי צוגען.-באהן פאָהרט ארויף אויף א גרופע ארבייטער.-ערד-ציטערניש אין מעקסיקא.-דערטרונקען דאמפערס ביי יאפאן.

לאָנדאָן, 13 (אַטע) וועגען דער קאַטאַסטראָפע אין קאַליפאָרניע, בעת וועלכער ס'האָט אויפגעריסען אַ גראַנדיעזער וואַסער - באַסיין, קומען אָן שרעקליכע ידיעות, דער באַסיין איז געווען 8 קילאָמעטער לאַנג. די קאַטאַסטראָפע איז געשעהן 1 אַ זייגער ביינאַכט. אַלע אַרבייטער, וועלכע זענען געווען בעשעפטיגט ביים באַסיין, זענען אומגעקומען. דאָס צוגאַסענע וואַסער, וואָס איז געלאָפען מיט אַ געוואַלדיגער שנעלקייט, האָט פערניכטעט אַלצדינג אין דער אומגעגנד.

קאָלאָמבאָ, 13 (אַטע) נעכטען איז אויף דרום פון קאָלאָמבאָ פאָרגעקומען אַ שרעקליכע באַהן-קאַטאַסטראָפע. צוויי פּאַסאַזשיר-צוגען זענען אַרויפגעפאָהרען איינער אויפ'ן אַנדערען. 20 מענשען זענען דער'הרג'עט געוואָרען, עטליכע צעהנדליג זענען שווער-פערוואונדעט געוואָרען.

פּאַריז. 13 (אַטע) אונטער וואַלאַנסיען איז אַ צוג אַראָפּ פון די רעלסען. 185 פּאַסאַזשירען זענען פערוואונדעט געוואָרען.

פּאַריז, 13 (ספּ. טעל.) נישט ווייט פון ניצאַ איז אַ פּאַסאַזשיר-צוג אַרויפגעפאָהרען אויף אַ גרופּע אַרבייטער, וועלכע זענען געווען בעשעפטיגט אויף דער באַהן-ליניע. 6 אַרבייטער זענען אַרונטערגעפאַלען אונטער די רעדער פון לאָקאָמאָטיוו און זענען צושניטען געוואָרען אויף שטיקער.

מעקסיקאָ, 13 (אַטע) די איינוואוינער פון דער שטאָדט סאַנטאָס האָבען נעכטען ביינאַכט געפיהלט אַ שטאַרקע ערד-ציטערניש. צוליב די שלאַקסרעגענס רוקט זיך אַראָפּ די ערד פון די בערג אַרום דער שטאָדט און דאָס דראָהט מיט אַ גרויסער קאַטאַסטראָפע. די בעפעלקערונג פערלאָזט די שטאָדט אין פּאַניק.

טאָקיאָ, 13 (א. וו.) אויף די מזרח-ברעגעס פון יאַפּאַן האָט זיך אָנגעהויבען אַ מורא'דיגער שטורעם, וועלכער הערשט שוין 24 שעה. עטליכע יאַפּאַנישע דאַמפערס מיט די פּאַסאַזשירען און מאַנשאַפטען זענען דערטרונקען געוואָרען.

לאָנדאָן, 13 (אַטע) וועגען אַ מורא'דיגער פערפלייצונגס-קאַטאַסטראָפע איז מען מודיע פון קאַלקוטע. ביז איצט זענען פערנאָטירט 28 אומגעקומענע און 190 פערוואונדעטע.

וואַרשאַ, 13 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) פון קוראָוו איז נעכטען געפאָהרען קיין פולאַוו אַנ'אויטאָבוס מיט פּאַסאַזשירען צום צוג, אונטער פולאַוו האָט דער אויטאָבוס, ביים אַראָפּפאָהרען פון אַ באַרג, זיך אויסגעגליטשט און איבערגעקעהרט. 6 פּאַסאַזשירען זענען שווער פערוואונדעט געוואָרען, 11 זענען אָפּגעקומען מיט לייכטע וואונדען.

ווילנאָ, 13. (טעלעפאָניש). בעת די מיליטערישע אַרבייטען אויף זוויעזשיניעץ האָט אויפגעריסען אַ דינאַמיטלאַדונג. דער פלוטאָנאָווי דאַמינטשוק איז פונ'ם אויפרייס אויפגעהויבען געוואָרען אין דער הויך און איז אַראָבגעפאַלען מיט אַנ'אָבגעריסענעם קאָפּ. ס'איז אַרויסגעשיקט געוואָרען אַ ספּעציעלע קאָמיסיע אויסצופאָרשען די סיבות פונ'ם אויפרייס.

קאַטאָוויץ, 13 (סס. טעל.) נעכטען אינדערפריה איז צווישען בריגאָוו און קאַטאָוויץ פאָרגעקומען אַ שרעקליכע אויטאָ-קאַטאַסטראָפע. דער פּאַסאַזשיר-אויטאָ, וועלכער געהערט צו פּאָוויל האַוסדאָרף, איז אָנגעפאָהרען אויף אַ גרופּע פרויען, פון וועלכע איינע איז איבערגעפאָהרען געוואָרען אויף טויט און צוויי זענען שווער-פערוואונדעט געוואָרען.

ישיבת „תורת אליעזר"

בעיר לאדז ע"ש הרה"ק מרן אליעזר דוד בהרה"ק מרן הלל זצ"ל מראַדאשיץ

אזוי ווי ווערט איינגעאָרדענט היינט, אין טאָג פון דער יאָהרצייט, 5 אַ זייגער נאָכמיטאָג אין גרויסען ענגלישען זאַל, אַלעע 1-טער מאַי 2

א התחלת הספר ע"ש הנפטר זצ"ל

מיט דער בעטייליגונג פון אדמו"ר הרה"ק שליט"א מראדאשיץ, בעטען מיר זעהר אַלע סימפּאַטיקער זיך צו בעטייליגען אין דער התחלה און אָפּצוגעבען דעם געהעריגען כבוד דעם נפטר זצ"ל.

מיר בעטען זיך צו פערזעהען בעצייטענס מיט בילעטען.

בילעטען בעקומט מען היינט ביי דער קאַסע פון זאַל. — עס איז פערזעהען מיט אַ גרויסען אָרקעסטער מיט דער בעגלייטונג פון ה' גימפּלעוויטש.

בעמערקונג: אָהן איינלאַדונגען ווערט נישט אַריינגעלאָזען.

742

אויפרוף צו דער לאדזער יודישער בעפעלקערונג!

יודען בני רחמנים! געדענקט, אַז הונדערטער נויטבעדערפטיגע בכבוד'ע יודישע פאַמיליעס, וועלכע קאָגען נישט אַרויסשטרעקען די האַנד נאָך אַ נדבה און נישט געהן עסען אין וועלכער ס'איז קוך, וואַרטען אויף אייער הילף. געדענקט, אַז עס ליגט אַ חוב אויף די יודישע בירגער פון דער שטאָט לאָדז

אונטערשטיצען דעם הילפס-פעראיין „בית לחם"

וועלכער איז ביים איצטיגען מאָמענט אין דער שטאַט לאדז איינער פון די וויכטיגסטע אינסטיטוציעס,

וואָס גיט יעדע פרוי אַרויס פּראָדוקטען אויף שבת, וועלכע בעשטעהען פון: ברויט, חלה, מעהל, צוקער, רייז, אַרבעס, קאקאָס-פּוטער, פלייש, ליכט און טעע.

דאָס אַלעס קען מען זיך איבערצייגען ביי אונז אין פעראיין. די פּרעסע האָט שוין בייגעוואוינט די דאָזיגע פערטיילונג.

יעצט קומט דער ליבער יום-טוב פסח און אַזוי ווי אין אונזער פעראיין זענען שוין איינגעלאָפען פיל הונדערטער ביטעס פון בכבוד'ע פאַמיליעס וועגען שטיצע, דערפאַר נעהמען מיר איצט פאָר אַ ברייטע

פסח-הילפס-אקציע

כדי די לאָדזער אָרימע יודישע בעפעלקערונג זאָל אויך וויסען דעם תענוג יום-טוב פסח.

צוליב דעם צוועק שיקט דער פעראיין אַרויס ספּעציעלע אינקאַסענטען מיט שפּענדעבלאָקס, און אויך ווענדען זיך צו אייך אונזערע פערוואַלטונגס-מיטגלידער נאָך שפּענדען.

דעריבער יודען בני רחמנים! שפּענדעט מיט אַ ברייטע האַנד פאַר דער אינסטיטוציע „בית לחם", ווייל מיט אייער שפּענדע וועט איהר ראַטעווען פון נויט הונדערטער בכבוד'ע אָרימע ברידער און שוועסטער.

שפּענדען נעמט שוין אָן דער „בית לחם" וואָלטשאַנסקאַ 70 פון 10–2 און פון 4–9.

מיט אַכטונג **די פערוואלטונג.**

פּרעזעס **שלמה גערטלער**, וויצע-פּרעזעס **יצחק מאיר קאסרילעוויטש**, קאַסירער **ס. מ. מיניץ**

אויפפאָדערונג!

לויט'ן פּסק-דין פון הרב ר' יוסף פיינער, פאָדער איך אויף דעם האָלץ-סוחר

אלחנן בייזער, נאַרוטאָוויטשאַ 29

צו אַ שבועה דאורייתא אויף מאָרגען דאָנערשטאָג, דעם 15. מערץ, 11 אַ זייגער פאַרמ. אין דער שוהל אויף פּעטריקאָווער 24.

יחיאל שער, פאַמאַרסקאַ 5.

8-טונג, בעקער-מייסטער אין לאדז

היינט, מיטוואָך, דעם 14-טען ד. ח. 5 אַ זייגער נאָכמיטאָג קומט פאָר

א פערזאמלונג

אין אייגענעם לאָקאַל, פּאַמאַרסקאַ 15, מיט פאָלגענדער טאָג-אָרדנונג:

1) בעריכטען; 2) וועגען די פרייזען פון געבעקס; 3) אַרבייטער-פאָדערונגען; 4) וועגען מצות-באַקען; 5) פערשידענעס. מיר בעטען פּינקטליך צו קומען.

די פערוואַלטונג פון בעקער-מייסטער-פעראיין
פּאַמאַרסקאַ 15.

736

צאהן-ארצט LEKARZ-DENTYSTA

St. GELBERG

זאכאדניא 15, טעל. 08-31

היילט גאַנץ פערנאכלעסיגטע ציינער און מויל-קראַנקהייטען, ציהען ציינער אָהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראַהלונג, ספּעציעלער לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע ציינער. בעקומט פון 9–12 פאַרמיטאָג און פון 3–7 אין אָוונט. צו ביליגע פּרייזען.

צוריקגעקעהרט.

שטאַרקע ענגלישע מיליטער=כוחות ווערען קאָנצענטרירט אין עבר=הירדן.

ירושלים, 13 (יט"א, טעלעגראַפיש). דער גאַנצער ענגלישער גאַרניזאָן, מיט עראָפּלאַנען, פאַנצער־אויטאָמאָבילען א. א. וו. זענען אַפּטראַנספּאָרטירט געוואָרען קיין עבר הירדן, וואו ס'קאָנצענטרירען זיך אַפּטיילונגען פון די וואַהאַביטען.

לאָנדאָן, 13 (יט"א, טעלעגראַפיש). אויף דער היינטיגער זיצונג פון פּאַרלאַמענט האָט דער קאָלאָניען־מיניסטער אַמערי געגעבען ערקלערונגען וועגען דעם אויפשטאַנד פון די וואַהאַביטען. דער מיניסטער האָט ערקלערט, אַז די ידיעות וועגען אַ מלחמה זענען שטאַרק איבערגעטריבען. דער קעניג פון העדזשאַס איבן־סאוד האָט קיין שום שייכות נישט צום אויפשטאַנד.

ירושלים, 13 (יט"א, טעלעגראַפיש). דער פאָרשטעהער פון איבן־סאוד האָט ערקלערט, אַז ס'איז נישט אמת, אַז ער זאָל האָבען ערקלערט אַ היילינען קריג. ער בעמיהט זיך צו בערוהיגען די וואַהאַביטען, וועלכע זענען שטאַרק אויפגערעגט צוליב'ן בעשיסען אַנ'אַראַביש דאָרף פון ענגלישע עראָפּלאַנען.

פאַרוואָס איז ד"ר ראָטענשטרייך דורכגעפאַלען ביי די וואַהלען?

לעמבערג, 13 (דודכ'ן טעלעפאָן). דער דורכפאַל פון דער יודישער נאַציאָנאַלער ליסטע נומער 17 אין סטאַניסלאַוואָווער און טאַרנאָפּאָלער וואָיעוואָדסטוועס, וואו עס האָט קאַנדידירט דער פּאָפּולערער געוועזענער סענאַטאָר ד"ר ראָטענשטרייך איז פאַר די לעמבערגער יודען געוועזען פולשטענדיג אומערוואַרטעט און אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָבען זיך פערשפרייט קלאַנגען, אַז דער דאָזיגער דורכפאַל זאָל זיין אַ רעזולטאַט פון אַ נישט געלונגענעם אָבמאַך צווישען ד"ר רייך און אַ פּוילישער פּאַרטיי. דערביי האָט מען אָנגעוויזען אויף דעם אויפרוף, וואָס דער ציוניסטישער וואַהל־קאָמיטעט אין סטאַניסלאַוואָו האָט אַרויסגעגעבען צו שטימען פאַר דער ליסטע נומער 1 און אַלס פּועל יוצא דערפון זענען אין גאַנץ סטאַניסלאַוואָווער וואָיעוואָדזטווע אָבגעגעבען געוואָרען אויף דער ליסטע נ. 17 נישט מעהר ווי 470 שטימען. דאַגעגען אין טאַרנאָפּאָלער וואָיעוואָדזטווע זענען אויף דער ליסטע נומער 17 געפאַלען 34.692 שטימען.

אין צוזאַמענהאַנג מיט די דאָזיגע קלאַנגען איז פאָרגעקומען אַנ'עקסטראַ־זיצונג פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיוו, און נאָך דער זיצונג איז אַרויסגעגעבען געוואָרען אַ קאָמוניקאַט, אין וועלכען עס ווערט געזאָגט, אַז דער גאַנצער ענין איז אַ רעזולטאַט פון אַ מיספּרשטענדניש. דער צענטראַלער וואַהל־קאָמיטעט פון דער ליסטע נ. 17 האָט נאָר געמאָלדען דעם וואַהל־קאָמיטעט אין סטאַניסלאַוואָו, אַז אַזוי ווי די שאַנסען פון דער דאָזיגער ליסטע אין סטאַניסלאַוואָווער וואָיעוואָדזטוואָ זענען זעהר קליינע לוינט נישט אַוועקצוגעבען פיל אַרבייט און ענערגיע פאַר דער אַגיטאַציע. דער סטאַניסלאַוואָווער קאָמיטעט האָט שלעכט פערשטאַנען און אַרויסגעגעבען דעם אויפרוף צו שטימען פאַר דער ליסטע נומער 1 פערזיכערנדיג, אַז דורך דעם וועט געזיכערט ווערען דער יודישער מאַנדאַט אין טאַרנאָפּאָליער וואָיעוואָדזטווע.

ד"ר ראָטענשטרייך האָט געבעטען צו מעלדען, אַז ער האָט קיין שום שייכות נישט צו די אויפרופען, וואָס זענען אַרויסגעגעבען געוואָרען אין סטאַניסלאַוואָווער וואָיעוואָדזטווע און האָט אַפילו פון זיי נישט געוואוסט.

—o—

די בעראַטונגען וועגען יוד. אַגענץ.

ניו־יאָרק, 13 (יט"א, טעלעגראַפיש). אין צוזאַמענהאַנג מיט דער ידיעה, אַז אין איטאַליען האָט געזאָלט פאָרקומען אַ בעראַטונג פון פעליקס־וואַרבורג, סער אַלפרעד מאָנד און וואַלטער וואַסערמאַן וועגען ענינים, וואָס זענען פערבונדען מיט דער יודישער אַגענץ, האָט ה' וואַרבורג ערקלערט, אַז צוליב דעם, וואָס פּראָפ. וויצמאַן קומט קיין אַמעריקאַ וועט די זיצונג, וואָס האָט געזאָלט פאָרקומען אין אַפּריל, אָפּגעלעגט ווערען.

בערלין, 13 (יט"א, טעלעגראַפיש). ווי מיר דערוויסען זיך, וועט די נאָהענטסטע זיצונג פון ציוניסטישען אַקציאָנס־קאָמיטעט פאָרקומען אין חודש יולי אין בערלין.

———

די הלואה פאַר א"י.

לאָנדאָן, 13 (יט"א, טעלעגראַפיש). פון קרייזען, וואָס שטעהען נאָהענט צו די ציוניסטישע ספערען, טיילט מען מיט, אַז לעצטענס האָבען זיך זעהר פערשטאַרקט די אויסזיכטען אויף צו רעאַליזירען די הלואה פאַר ארץ־ישראל.

פּראָפ. וויצמאַן אין אַמעריקאַ.

לאָנדאָן, 13 (יט"א, טעלעגראַפיש) פּראָפ. חיים וויצמאַן איז אָפּגעפאָהרען קיין אַמעריקאַ, כדי אַנטיילצונעהמען אין דער קאַמפּאַניע פאַר'ן קרן־היסוד אין אַמעריקאַ.

שתדלנות פאַר שוואַרצבאַרד'ן

ירושלים, 13 (יט"א, טעלעגראַפיש). דער ועד־לאומי האָט זיך געווענדעט צום לאָרד פּלומער מיט דער ביטע צו געבען שלום שוואַרצבאַרד'ן אַ וויזע אויף אַריינצופאָהרען קיין ארץ־ישראל.

רב ווערט בעשווינדעלט אויף 5000 דאָלאַר און פערלירט זיין רבנות=אמט.

ער האָט געוואָלט גיך רייך ווערען.

ניו־יאָרק. (י.ט.אַ.) דער רב יעקב אַראָנסאָן פון דער קהלה בית־אל (דרום קאַראָלינא) האָט געהאַט אַ ביטערע ערפאַהרונג, מיט וואָס עס ענדיגט זיך, ווען אַ רב וויל מיט אַמאָל רייך ווערען.

לויט ווי דער רב אַראָנסאָן האָט אַליין איבערגעגעבען איז דאָס אומגליק צו איהם געקומען ביי פאָלגענדע אומשטענדען:

צום רב אין וואוינונג זענען געקומען צוויי אָרימע יודען און געבעטען שטיצע. דער רב האָט זיי פערבעטען צו זיך, זיי געגעבען עסען און בעזאָרגט מיט מלבושים. די צוויי יודען זענען געווען זעהר דאַנקבאַר פאַר דער פריינדליכער בעהאַנדלונג. זיי זענען געוואָרען צום רב זעהר צוטרוליך און איהם פערטרויט זייער גרויסען סוד, ווי אַזוי שנעל צו ווערען אַ ראָקפעלער. זיי האָבען דערצעהלט דעם רב, אַז זיי האָבען אַזאַ מאַשין, וואָס קאָן פּינקטליך און גענוי קאָפּירען דאָלאַרען און אויס דאַנקבאַרקייט פאַר דער פריינדליכער אויפנאַהמע זענען זיי גרייט צו פאַברירען מיט'ן רב'ס טויזענד דאָלאַר אַנדערע מיליאָנען און אויך איהם פערקויפען אַזאַ מאַשין.

דער רב, וועלכער איז, ווייזט אויס, אַ גרויסער בטלן, האָט זיך גלייך אָנגעכאַפּט אָן דעם גליק און איז אַוועק אין באַנק, וואו ער האָט אָפּגענומען די 5 טויזענד דאָלאַר, וועלכע ער האָט אָפּגעשפּאַרט אין משך פון לאַנגע יאָהרען און איבערגעגעבען צו די צוויי יודען. זיי האָבען זיך אָבער באַלד „דערמאָנט", אַז זיי האָבען פערגעסען צו קויפען נויטיגע כעמישע שטאָפען און זענען אַוועק קויפען די שטאָפען. פערשטענדליך, אַז די שווינדלער זענען שוין מעהר נישט צוריקגעקומען און ווען דעם רב איז דאָס געוואָרען אויפפאַלענד, האָט ער גענומען אַליין בעטראַכטען די „מאַשין" וועלכע איז בעשטאַנען סך־הכל פון עטליכע שטיקלעך האָלץ, צוגעקלאַפּטע מיט אייזערנע נעגעל.

דער רב האָט וועגען דעם געמאָלדען דער פּאָליציי. עס איז אָבער שוין געווען צו שפּעט. די צוויי שווינדלער האָט מען שוין נישט געפונען. אין דער פּאָליציי האָט מען דעם רב ערקלערט, אַז ער איז געפאַלען אַ קרבן פון שווינדלער, וועלכע געהען געוועהנליך איבער די דערפער און נאַרען אָפּ די פּויערים. ער, אַ רב, האָט אָבער געמעגט האָבען מעהר שכל און אויך וויסען, אַז ווען אַפילו ער וואָלט געקויפט אַ מאַשין צו מאַכען געלד, וואָלט ער דערפאַר בעצאָהלט מיט לאַנגיעהריגער תפיסה.

די מתפללים פון דער שוהל, דערוויסענדיג זיך פון רב וועגען דעם שאָדען, האָבען ערקלערט, אַז זיין האַנדלונג איז אַ חרפה פאַר דער קהלה און האָבען בעשלאָסען איהם פאָרלעגען זיך אָגגעבען אין דימיסיע. גלייכצייטיג איז בעשלאָסען געוואָרען אויפצונעהמען אַ צווייטען רב אויף זיין אָרט.

אַ סענסאַציאָנעלע ירושה=אַפערע

אַ פּוילישער פירשט זוכט זיין אומגעזעליכע טאָכטער און ווי אַזוי אַנ'אַגענט און אַ גאַסען=פרוי האָבען געוואָלט אויסשווינדלען דעם פירשט'ס פערמעגען.

די מעשה דערצעהלט מען אַזוי:

דער אַלטער פירשט צ. האָט מיט זיין הייב, אַ טאָכטער פון אַ רוסישען גרויספירשט, וועלכע איז מיט 2 יאָהר צוריק געשטאָרבען, נישט געהאַט קיין קינדער. בלייבענדיג אויף דער עלטער איינזאַם עלענד, האָט דער פירשטליכער זקן אָנגעהויבען טראַכטען וועגען אַ יורש און טראַכטענדיג האָט ער זיך דערמאָהנט, אַן זיינע אַמאָליגע יוגענד־חטאים...

אַמאָל מיט אַ יאָהר 20 צוריק האָט ער אַ פלירט געטון מיט אַנ'אָרימער מוזיק־לעהרערין. דער פלירט האָט זיך פערענדיגט דערמיט, וואָס די לעהרערין איז געוואָרען אַ מוטער. זייענדיג געגוג רייך, האָט דער פירשט אויסגעקויפט זיינע זינד אויף אַזאַ אופן, אַז ער האָט געקויפט דער יונגער מוטער אַ קליינעם גוט אין פּלאָצקער געגענד און איהר צוגעגעבען אַ גרויסע סומע געלד, אַז זי זאָל אויף אייביג פערבאָרגען דעם סוד.

פיהלענדיג איצט די דערנעהנטערונג פון טויט, האָט זיך דער פירשט שטאַרק פערבענקט נאָך זיין קינד און האָט בעשלאָסען פאַר יערען פּרייז זיין טאָכטער אויפצוזוכען און זי אויפריכטען אַלס יורשטע פון אַ לעגענדאַרען פערמעגען.

זיין פּלאַן האָט דער פירשט פערטרויט אַ פּריוואַטען דעטעקטיוו און איהם צוגעזאָגט 15 טויזענט זלאָטעס פאַר אויפזוכען די טאָכטער.

דער אַגענט האָט זיך ענערגיש גענומען צו דער אַרבייט.

אַראָבפאָהרענדיג אין אָנגעוויזענעם אָרט הינטער פּלאָצק, איז דער אַגענט דאָרט דערגאַנגען אַז קורץ פאַרן אויסברוך פון דער מלחמה, האָט די לעהרערין זאַלעסקא פערקויפט איהר גוט און האָט חתונה געהאַט מיט א רוסישען אָפיציר. מיטן אָפיציר האָט זי אויסגעוואַנדערט קיין קאַווקאַז, לאָזענדיג די טאָכטעריל אויף ערציהונג ביי אַ פּויערטע. זאַלעסקא איז אין קאַווקאַז קורץ דערנאָך אומגעקומען און אַזוי ווי זי האָט אויפגעהערט צו שיקען געלד פאַר דער טאָכטער, האָט די פּויערטע אָנגעהויבען די קיילעכדיגע יתומה צו עקספּלואַטירען און צו 13 יאָהר האָט זי שוין געהערט צו אַ רייכשען אָפיציר.

עטוואָס שפּעטער איז דאָס מיידעל פערקויפט געוואָרען אין אַ שאַנד־הויז אין פּלאָצק. ענדליך אין יאָהר 1920 בעת די קאַמפען מיט די באָלשעוויקעס, איז זי פערשלעפּט געוואָרען קיין רוסלאַנד, וואו זי איז געשטאָרבען פון אַ ווענערישער קראַנקהייט.

עס איז אָבער דעם אַגענט שווער געווען צו רעזיגנירען פון די 15 טויזענד זלאָטעס און ער האָט געטון אַזוי: פאַר אייניגע זלאָטעס האָט ער ביי דער פּויערטע אַרויסבעקומען די דאָקומענטען פון אומגעקומענעם מיידעל און איז דער מיט אַראָבגעפאָהרען קיין ווילנא. דאָ האָט ער זיך פערשטענדיגט מיט אַ יונגע גאַסען־פרוי, וועלכע איז נאָך אַמאָל, אַלס קליין מיידעל געווען זיינס אַ קאָנפירענטין און וועלכע איז אַליין אויך געווען אַנ'אונטערגעוואָרפען קינד.

די דאָזיגע גאַסען־פרוי האָט ער אָנגעטון בעשיידען און אַריינגעגעבען אַלס גובערנאַנטין אין אַ גוט הינטער ווילנאָ, בעזאָרגענדיג זי מיט די דאָקומענטען פון פירשט'ס אומגעקומענער טאָכטער.

דאַן האָט זיך דער אַגענט אומגעקערט קיין וואַרשאַ און האָט מיט דער גרעסטער ערנסטקייט מיטגעטיילט דעם פירשט צ. אַז ער האָט ענדליך אָבגעזוכט די אומגעזעליכע טאָכטער. מיט שמחה האָט דער פירשט געגעבען אויף אַלע הוצאות, כדי צו ברענגען זיין קינד און דער אַגענט איז אין אַ טאָג אַרום שוין געווען מיט'ן מיידעל אין פירשטליכען פּאַלאַץ.

עס איז זיך לייכט פאָרצושטעלען דעם גרויסאַרטיגען קבלת פנים, וואָס דער זקן האָט פאָרגעברייט פאַר דער אָפּגעזוכטער טאָכטער. די גאַסען־פרוי האָט גלענצענד געשפּילט די ראָל פון אַנ"אויפגעריכטער נשמה" און אין פירשט'ס הויז איז געווען אייביגער יום־טוב. אין אייניגע טעג אַרום איז ביי אַ רעיענט צונויפגעשטעלט געוואָרען דער ירושה־אַקט לויט וועלכען דעם פירשט'ס קאָלאָסאַלער פערמעגען געהט איבער צו איהר.

נאָר נישט בעשערט געווען איז דער גאַסען־פרוי אַזאַ גליק.

דער פירשט האָט אַ פּעראָרימטע פאַמיליע, וועלכע האָט געלעבט מיט דער האָפנונג, צו געניסען אַמאָל פון דער גרויסער ירושה. דער דאָזיגער פאַמיליע איז אָבער די געשיכטע מיט דער אָפּגעפינענער טאָכטער שטאַרק אויסגעפאַלען נישט גלאַטיג און די פאַמיליע האָט גענוי אָנגעהויבען פאָרשען די זאַך.

ביני לביני האָט די יונגע גאַסען־פרוי אַליין זיך פערשיט. נישט קענענדיג בייקומען איהרע געוואוינהייטען האָט זי אין געהיים אָנגעהויבען זוכען פערדעכטיגע לאָקאַלען און איינמאָל בעת אַנ'אָבלאַווע איז זי פערהאַלטען געוואָרען אַלס איינפאַכע גאַסען־פרוי אונטער איהר ריכטיגען נאָמען יאַנינאַ קאָשעק.

די פאַמיליע פון פירשט, וועלכע האָט די יורש'טע כסדר נאָכגעשפּירט, איז באַלד וועגען דער זאַך געוואויר געוואָרען און עס איז איהר באַלד דערנאָך געלונגען די גאַנצע אַפערע צו רעמאַסקירען.

די אַפעריסטקע האָט בעקומען אַ בעפעהל צו אַנטלויפען פון וואַרשאַ אין משך פון דריי טעג, כדי די סענסאַציע זאָל, ווי אַמשנעלסטען דערשטיקט ווערען. די אַפעריסטין האָט דעם בעפעהל ערפילט, אָבער זי האָט ביי דער געלעגענהייט מיטגע'גנב'עט צירונג פאַר 60 טויזענר זל.

ווען דער אַלטער פירשט האָט אָנגעווענדעט שריט, כדי די אַפעריסטקע צו פערהאַלטען, האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז זי איז צוזאַמען מיט'ן אַגענט, וועלכער האָט פערפיהרט די גאַנצע אַפערע — אַנטלאָפען קיין אויסלאַנד.

Dr. H. Wołkowyski

זאַכאַרניאַ 57 (צעגעלניאַנע 19)

טעלעפאָן 37-70

ספּעציעל־אַרצט פאַר הויט־ און ווענעריש קראַנקהייטן, מענער־שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען.

נעהמט אָן פון 1—2 און פון 4—8 אָוונט. פאַר פרויען פון 4—5 אין אַ באַזונדער וואַרטע־זאַל.

Dr. PRYBULSKI

זאַוואַדזקאַ 1, טעל. 25-38.

וענעריש און הויט־קראַנקהייטן. מענער שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־ליכט (אַר־אויספּעל), רענטגען־שטראַהלען.

נעמט אָן פון 9—1 און פון 4—8 אָוונט; דאַמען פון 4—5 נאָכמ.

באַזונדערע וואַרטע־זאַל פאַר דאַמען.

Dr. Z. RAKOWSKI

ספּעציאַליסט פאַר אויערען־, נאָז־, האַלז־ און לונגען־קראַנקהייטען.

קאָנסטאַנטינער 9, טעל. 27-81.

שפּרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5—7.

נעמט אויך אָן אין לעשניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3.

די פרייד און געזונט פאַר'ן קינד!

דער נייעסטער סאָרט „העל=מלעטשנאַ"

שאָקאָלאַד

Plutos

„MLECZNA-JASNA"

איז דער גרעסטער רעקאָרד, ענטהאַלט די בעסטע האָלענדישע מילך און די בעסטע קאַקאַאָ־פּוטער, וואָס ווירקט אומגעוועהנליך שטאַרק צו קרעפטיגען שנעל קינדער און שוואַכע. דאָס פערשאַפט זיי אַ גוטען און געזונדען אויסזעהן

לאדז. 14 מערץ 1928.

„נייער פאלקסבלאט“

לאדז. 14 מערץ 1928.

קאנפליקטען פאר'ן פעלקער-בונד.

איג'ם טומעל פון די וואהלען און ערב-וואהלען אין פערשידענע לענדער ווערען דורכגעלאזען אהן דער געהעריגער אויפמערקזאמקייט פיל געשעהענישען פון וויכטיגער בעדייטונג.

אט איז אין משך פון דער לעצטער וואך פארגעקומען אין גענף די ארדינארע זיצונג פון ראט פון פעלקער-בונד — שוין די 49-טע זיצונג זינט דער ענטשטעהונג פון דער דאזיגער אינטערנאציאנאלער אינסטיטוציע, וואס האט דעם צוועק אפצוהיטען דעם שלום אויף דער גאנצער וועלט.

און טאטע פונקט, ווי דער גורל אליין וואלט געזארגט דערפאר, אז דער פעלקער-בונד זאל האבען „ארבייט“ — מאכט זיך כמעט אלע מאל אזוי, אז ערב דעם צוזאמענפאהר פון די וועלט-דיפלאמאטען קיין גענף זאל ערגעץ אויפ'ן כדור-הארץ אויסברעכען א קאנפליקט.

אויך די לעצטע 49-טע סעסיע פון ראט פון פעלקער-בונד איז געהאלפען געווארען מיט אזא קאנפליקט סאמע ערב די זיצונגען. ערשטענס, די מעשה מיט'ן שמוגעל פון קוילענווארפערס קיין אונגארן וועגען וואס מיר האבען שוין געשריבען.

מיט אונגארן וואלט מען זיך, דעם אמת געזאגט, מן הסתם נישט איבעריקס געצערעמאניעט און מען וואלט שוין אפשר לאנג מקיים פסק געווען. אבער אין דעם שפיל שטייט דא מוסאליני'ס איטאליע, און היות ווי ענגלאנד שטייט איצט אין „פריינדליכע פערבינדונגען“ מיט'ן פאשיסטישען דיקטאטאר, האט מען — לויט א וואונק פון ענגלישען אויסערן-מיניסטער טשעמבערליין — דעם ענין צוריבען און ס'איז דערווייל אלץ געבליבען ווי געווען. פארמעל, פערשטייט זיך, איז בעשלאסען געווארען די זאך צו „ערלעדיגען אומפארטייאיש“, אבער די פינף וואגאנעס „פרידענס-ווארע“ זענען געבליבען דערווייל אין אונגארן און מוסאליני סטראשעט נאך, אז ער וועט נאך בעווייזען, וואס ער קען.

אנ'ערך אויף דעם זעלבען אופן אדער כמעט אויף דעמזעלבען אופן האט דער פעלקערבונד „ערלעדיגט“ אויך די פויליש-ליטווישע פראגע. איינענטליך איז דער דאזינער אלט-נייער סכסוך אפיציעל גארנישט געשטאנען אויפ'ן סדר היום פון דער אקארשט · געשלאסענער 49-טער סעסיע. ס'איז דאך אבער פאר קיינעם קיין סוד נישט, אז די החלטה פון דער פריהערדיגער 48-טער פעלקער-בונד-סעסיע אין דער דאזיגער פראגע איז פאקטיש נישט דורכגעפיהרט געווארען, און נישט ווארטענדיג האט דער ראט פון פעלקער-בונד געמוזט אויף א וועלכען ס'איז אופן אויף דעם רעאגירען. צו דעם צוועק האט מען דאס מאל די פוילישע און ליטווישע פערטרעטער אריינגעשיקט ספעציעלע איינלאדונגען צו דער זיצונג פונ'ם ראט, כדי ביידע לענדער זאלען אפגעבען ערקלערונגען וועגען דעם „מצב הענינים“.

האט אבער דער ליטווישער פרעמיער געטון קלוגער ווי פרומער, און כדי אויסצומיידען א קלארע תשובה, האט ער בעלאזט וויסען, אז ער קאן ליידער צוליב כמה טעמים איצטער נישט אפפאהרען פון זיין מדינה און וועט אויף אזא אופן נישט קאנען בייזיין די זיצונגען פון ראט פון דער פעלקער-ליגע. באין ברירה האט דער רעפערענט אין דעם דאזיגען פערפלאנטערטען ענין געמוזט פארלעגען, אז די פויליש-ליטווישע פראגע זאל אויף דער איצטיגער טאגעארדנונג נישט פיגורירען, און אז ער וועט וועגען דער דאזיגער פראגע צו-

אלעקסאנדער מאיסי

אין פיראנדעלא'ס טראגעדיע „העניריך IV“.

אויפגעפיהרט אין לאדזער פוילישן טעאטער

ענדליך איז ענטשטאנען א געזונדע מארע. אנ'אמת גרויסער און טיפער שרייבער איז געווארען מאדערן אויף ביידע האלבע ערד-קוגלען. די אריגינאליטעט פון פיראנדעלא'ן בערוישט. ביי איהם איז דאס לעבען א שפיל, א שפיל פון אקטיארען און א מאזאיק פון פערשידענארטיגע סצענישע סיטואציעס.

דאס לעבען — איז א פערטיגע דראמע, די פיגורען פון דער דראמע געהען איבער דער וועלט, בעטען דעם אויטאר, ער זאל זיי סצעניש רעאליזירען. יעדער מענש איז א וועלט פאר זיך, וועלכער ענטהאלט אין זיך דאס געשריי און דעם וועהטאג פון דער גאנצער גענענווארט. און דער אויסדרוק פון דער איצטיגער ווירקליכקייט איז דער בעריהמטער סיציליאנער פיראנדעלא. ער זעהט אונז אלס פאיאצען, וועלכע פיהרען אויס טראגיקאמישע טענץ אויף דער טראפעץ פון לעבען. דורך זיינע ברילען פון פאראדאקסען און פעסימיזם קוקט פיראנדעלא אין דער קאמפליצירטער סטרוקטור פון דער נשמה. עס שרעקט איהם אפילו נישט אפ די נשמה פון א וואהנזיניגען. איבערינענס איז פאר אונז דער גאנץ אדער האלב משוגענער העגריק דער פירטער פיל נעהענטער און אינטערעסאנטער, ווי דער ריכטיגער העגריק דער פירטער פון 11 יאהרהונדערט.

די טראגעדיע שפילט זיך אפ אויף א שטח פון צוואנציג יאהר און צוואמען דערמיט, בעהאלט זי די איינהייטליכקייט פון צייט, ארט און אקציע.

אין דעם היסטארישען שלאס פון דעם ראפינירטען אינטעלעקטואליסט דער גראף האט מען געשפילט א הערליכע היסטארישע סצענע, דער גראף האט אין דער דאזיגער סצענע געשפילט העגריק דעם פירטען, און איהם האט ארומגערינגעלט דער פראכטפולער הויף; אין דעם צוג נעהמט אנטייל אין דער ראל פון דער הויף-דאמע — דער טאס קאנער מאטילדע — די גרעפין ספינא, וועלכע דער גראף ליבט ליידענשאפטליך.

פלוצלונג ווערט דאס ראסען-פערד פון גראף פערוואונדעט דורך א שאס פון גראפס אומגליקליכען ליבעס-ריוואל, דעם גראף בעלקרעדי, דאס פערד פאלט אום, דער גראף פאלט אראפ פון פערד, גיט זיך א קלאפ מיט'ן קאפ אן א שטיין.

ער ווערט משוגע. דאס משוגעת בעשטעהט אין דעם, וואס דער גראף גלויבט, אז ער איז דער ווירקליכער העגריק דער פירטער. די מאסקע איז איהם געבליבען אויפ'ן פנים. אויף קרוב צוואנציג יאהר איז ער אריין אין דער פרעמדער פערזענליכקייט. דאן הויבט ער אן צוריק צו געווינען דאס בעוואוסטזיין, ער לעבט אבער ווייטער אין דער אומנעבונג, וועלכע איז איבערגעטון אין די היסטארישע קאסטיומען פון העגריק דעם פירטען, אלע שפילען די ראלען פון הויף - מענשען, ער שפילט ווייטער א משוגענעם, ער לעבט איבער אין דער זעלבער צייט א טראגעדיע פון א מענשען, וועלכער ווערט אלט, וועלכער קוקט מיט וועהטאג אויף דער פערלוירענער יוגענד, ער זעהט זיך אויסער דער וועלט, אויסער דער צייט, אויסער דעם לעבען. די וועלט האט אויף איהם געטייט מיט דעם פינגער, ווי אויף א משוגענעם, די צייט האט איהם פערהאלטען אין קרייז פון משוגעת און האט דאס לעבען פון גראף צובראכען! די גרעפין ספינא האט איהם פערראטען מיט בעלקרעדין און האט געבוירען א טאכטער ריטא, וועלכע איז שוין געגאנגען צו דער עלטער, אז זי איז פערלאבט געווארען מיט דעם מארקיז נאלי.

ס'זענען פערהאן מענשען, וועלכע ווילען דעם גראף היילען. דער דאקטאר עצה'ט איבערצוחזר'ן דעם מאסקאראד פון פאר צוואנציג יאהר מיט דער גרעסטער פינקטליכקייט, און אזוי ארום ארויסרופען א פלוצלינגע אויפטרייסלונג, וועלכע קאן ברענגען די היילונג. און ווירקליך האט מען אזוי געטון. אלע שפילען א קאמעדיע און וויסען נישט, אז דער גראף לאכט פון זיי אויף א האמלעטישען אופן. אנ'אקטיאר שטעלט זיך א קעגען אקטיארען. אבער צי איז דער גראף נאר אנ'אקטיאר? צי איז ער נישט נאכאמאל אויף דער גרעניץ פון משוגעת, ער, דער איינזאמער, פאר וועלכען, רעדענדיג מיט די ווערטער פון האמלעטען „דאס לעבען איז נישט ווערט קיין צובראכענע שפילקע“?

דער גראף איז אויפגעטרייסעלט געווארען דאס איז אמת. ער האט געווענדעט זיין בליק אויף ריטאן, וועלכע האט אנגעטון דעם אמאליגען קאסטיום פון איהר מוטער, דער וואונדערשעהנער מאטילדא די טאסקאנערין; ריטא איז ווי צוויי טראפען וואסער ענהליך צו איהר מוטער דער גרעפין ספינא... דער גראף איז איצט גרוי און די גרעפין האט די גאנצע צייט געלעבט און גענאסען פון לעבען, אין זיין מוח רייסט זיך אריין די וויזיע פון דער פערגאנגענהייט. דער גראף ווארפט זיך אויף ריטא'ן, נעהמט זי ארום מיט א שמייכעל פון א משוגע'נעם און ווען בעלקרעדי לויפט צו העלפען דער גרעפין ריטא, שטעכט דער גראף ארורך בעלקרעדין דאס הארץ מיט א שטילעט...

„און איצט אויף שטענדיג“ זאגט דער גראף, אויף שטענדיג וועט ער אנטון די מאסקע פון א משוגענעם אויף זיין פנים. ביז'ן סוף לעבען וועט ער בלייבען אלס העגריק דער פערטער.

ס'איז שווער זיך פארצושטעלען א מעכטיגערען טראגיזם פון לעבען, ווי דאס לעבען פון גראף, וועלכער האט געלעבט אין משוגעת, געוואלט גוטווילינ נאכאמאל איבערלעבען דאס משוגעת און צום סאמע סוף געמוזט שפילען די ראל פון א משוגענעם, ביז צום לעצטען אטעם פון לעבען.

די ראזינע אלע מאמענטען, האט מיט א וואונדערבארע אינטואיציע-קרע אירט אלעקסאנדער מאיסי. אט דער ארטיסט, איינער פון די גרעסטע מאדערנע קינסטלער, האט אויך געהאט זיינע שווערע צייטען, ס'איז געווען א צייט, ווען מ'האט איהם נישט אנערקענט און דעמאלס (מיט 22 יאהר צוריק) האט דער שטערנגנער, נישט-בוינזאמער קריטיקער אלפרעד קער איהם פאראויסגעזאגט א בלומען - וועג פון רוהם.

„בלאז איינע מעלאדיע! בלאז איינע מעלאדיע טיפערע זאנגען! איינע רייך איזט ער! איין קלאנג איזט ער! איין צויבער איזט ער! איין מאן אויס דעם בלאזען“ — אזוי כאראקטעריזירט איהם דער שטערנגנער בערלינער, דער ריז פון דער דייטשער קריטיק אלפרעד קער.

אבער ביי מאיסי איז פערהאן עפיס מעהר ווי מעלאדיע, עפיס מעהר, ווי א פרעכטיגער פון טיפען הארצען שווימענדער ליריזם. אמת, איז, אז די ווערטער ביי מאיסין ציטערן און קלינגען ווי די מוזיק פון דער מלאכים-ספערע, אבער אין איהם שטעקען אויך די טיפסטע טיפען. אין העגריק דעם פערטען ווייזט זיך דאס בולט ארויס מיט א גנוואלדיגען כוח, וועלכער רייסט מיט אלע, דער גאנצער אזוי קאמפליצירטער פסיכאלאגישער פראצעס, וועלכען עס לעבט איבער דער גאנצער און האלב וואהנזיניגער העגריק.

* * *

נאך דער פארשטעלונג האבען מיר פערברענגט עטליכע זעהר אנגענעהמע שעה'ן אין זיין געזעלשאפט, אונזערע לעזער וועט זיך אינטערעסירען מאיסיס מיינונג, אז ער איז ענטציקט פון יורישע חיצען „אפילו די עלטסטע יורישע חיצען זענען די מאדערנסטע“. גאנצע שעה'ן האט ער די דאזינע חיצען געהערט אין חיען. ער איז בעצויבערט פון אמעריקא, פון וואנען ער קומט איצט. אין פוילען בלייבט ער צוויי און א האלבע וואך און דערנאך פאהרט ער קיין פאריז נאך ווייטערדיגע פעררינטע לארבער-קרענץ.

דר. ו. פאלעק.

ליבע צו איהר פראפעסאר

טרייבט א יונגע דאקטארקע צו זעלבסטמארד.

סצענעס און בילדער פון ווינער לעבען.

אלטע ליבע זשאווערט נישט

צווישען די איינוואוינער פון דעם ווינער יורישען פערזארגונגס-הויז פאר אלטע לייט, כמעט לויטער געבראכענע און לאנג-פערוויאנעטע זקנים און זקנות פון קרוב צו שבעים און אויך אריבער די זיבעציג, איז שוין נישט געקומען צו א שטיקעל רעוואלוציע; זיי האבען אין א געוויסען טאג פלוצים דערזעהן, ווי איינער פון זיי, מאריס, אדער ווי זיי רופען איהם „מאריס יעס“, חבר'ט זיך צו שטארק מיט דער אלטיטשקער בעטי, וועלכע האט טראץ איהרע קנייטשען אויפ'ן פנים און אויפ'ן פארמעטענעם שטערן, נאך סמנים פון אמאליגער שיינקייט. קודם האבען זיי געצויגען מיט די אקסלען, געוואונקען מיט די האלב - אויסגעלאשענע אויגען און געשושקעט זיך וועגען דעם „סקאנדאל“,

אזוי ווי אבער דאס בענעהמען פון דעם דערמאהנטען פארעל איז געווארען וואס אמאל אויפרייצענדער און סקאנדאליעזער, זענען אפילו די רוהיגסטע אלטינקע געווארען אויפגערעגט און האבען אנגעהויבען טומלען. ביז זיי זענען געוואויר געווארען פון דעם סוד און האבען זיך בערוהיגט.

מאריס און בעטי זענען, נעמליך, אמאל געווען טאקע מאן און ווייב כדת משה וישראל. דאס איז געווען נאך מיט העכער פופציג יאהר צוריק. ער האט דעמאלט נאך נישט געהייסען מאריס, נאר פשוט משה, און האט געוואוינט אין זיין פערווארפענעם אונגארישען געבורט - שטעטעל נאהענט צו די ריזיגע קארפאטען - בערג. זיין ווייב האט ער נישט געקענט ביז צו דער חופה: דער שידוך איז געשלאסען געווארען צווישען זיין פאטער און זיין שווער, ביידע חסידים פון איין רבי'ן. פונדעסטוועגען האט ער מיט זיין יונג ווייבעל גאנץ גוט געלעבט. אבער נישט האבענדיג מיט איהר קיין קינדער, האט ער זי נאך א פאר יאהר געמוזט אפ'גט'ן. נאך א שטיקעל צייט איז ער אוועק צו זיינעם א קרוב אין לאנדאן, וואו ער האט ווידער אמאל חתונה געהאט, פערגעסענדיג אינגאנצען אן זיין ערשטער פרוי.

אויך בעטי האט נאך אמאל חתונה געהאט, קיין קינדער האט זי אויך מיט איהר צווייטען מאן נישט געהאט. דערצו האט ער זי דאן אין א שיינעם טאג נאך איבערגעלאזט אליין און איז, צוליב פרנסה, אוועק קיין קאנאדע. תחילת האט בעטי נאך בעקומען פון איהם בריף שפעטער אבער האט ער מעהר פון זיך נישט געלאזט הערען. איהרע אומצייליגע בריף זענען אריין ווי אין א תהום און אזוי ארום איז זי איהר לעבען לאנג געבליבען אנ'עגונה, גארענדיג נאך א שיין פון א ביסעלע גליק...

די מלחמה האט מאריס'ן און בעטי'ן געפיהרט קיין ווין, ביידע שוין אלטע לייט. מאריס'ן האט דער קריג איבערראשט אין אנ'עסטרייכישען קורארט. ער האט, אלס פיינדליכער אויסלענדער נישט געקענט צוריקקעהרען קיין לאנדאן, איז ער געבליבען אין ווין, אפגעשניטען פון זיין משפחה און געלעבט אין נויט און רחקות. מיט דער צייט האט ער אפילו געפונען דא א בעשעפטיגונג, ער איז אבער שפעטער קראנק געווארען, איז אפגעלעגען א צייט און האט שליסליך בעקומען א פלאץ אין יורישען פערזארגונגס - הויז פאר אלטע, וואו ער קען שוין רוהיג אויסלעבען זיינע יאהרען.

בעטי, דאגעגען, האט קודם געלעבט א צייט אין אנ'עסטרייכישען פליכטלינגס-לאגער, שפעטער איז זי געקומען קיין ווין, וואו זי האט זיך גענוג אנגעמוטשעט. ארים און עלענד און אלט דערצו, האט די קהלה שליסליך אויך זי אריינגענומען אין דעם פערזארגונגס-הויז, וואו זי האט זיך גאנץ אומגעבעטע נערהייט, נאך אזוי פיל צעהנדלינגער יאהרען, ווידער בעגעגענט מיט איהר ערשטען מאן, מיט מאריס'ן.

ביידע זענען מיט דער דאזינער בעגעגעניש שטארק צופרידען געווען. זיי האבען זייער ווידערזעהען זיך אין דער לאגע, בעטראכט פאר א השגחה - זאך, און זיי זענען פון זייער ערשטער מינוט אן געווארען גוטע פריינד. בעטי האט זיך קודם געפלייסט צו פערדעקען דאס פאר אנדערע, מחמת זי איז דאך נאך געבליבען די קליינשטעטלדיגע יורישע פרוי פאר וועלכער ס'פאסט נישט, זיך אפצוגעבען מיט א פרעמדען מאן, דערצו נאך אלס עגונה און אין די יאהרען...

דאגעגען האט מאריס פון דער ערשטער מינוט אן זיך מורה געווען אין זיינע סימפאטיעס צו בעטי'ן און זיך אפילו נישט געשעמט אנצורופען דאס מיט דעם נאמען: „ליבע“. ראשית האט ער דאך געלעבט אזוי פיל יאהרען אין אזא שטאט ווי לאנדאן. דאן איז ער דאך א פרייער מענש, ווייל זיין צווייטע פרוי איז שוין לאנג טויט און אויך זיין איינציגען זון האט ער פערלוירען אין דער מלחמה, און חוץ דעם אלעמען, איז דאך בעטי נישט קיין פרעמדע, נאר זיין ערשטע פרוי. ער לייקענט אויך נישט, אז ער וואלט נאך איצט זייער גערן חתונה געהאט מיט איהר צום צווייטען מאל, איז זי אבער צום בעדויערען נישט גע'גט פון איהר צווייטען מאן. טא מוז ער דערויף שוין מוחל זיין. זענען, אלזא, מאריס און בעטי נישט קיין מאן און ווייב, נאר צוויי אמת'ע גוטע פריינד און זיי פיהלען זיך אין זייער לעבענס - אווענד, אינמיטען די איבעריגע זקנים אלס דאס גליקליכסטע פארעל.

מיידעלשע ליבע צו אנ'אלטען מאן.

די טעג האט א יונגע און זייער שיינע יורישע דאקטארין, אנ'אסיסטענט פון דעם ווינער יורישען שפיטאל, זיך פלוצלינג גענומען דאס לעבען. א גאנצען טאג האט די זעהר פעהיגע דאקטארקע נאך געארבייט ארום די קראנקע און זי איז דאן נאך לאנג געבליבען אליין אין איהר ארבייטס-צימער אין שפיטאל, און ערשט שפעטער האט מען זי דארט געפונען א טויטע, א פער'סמטע.

דער דאזינער זעלבסטמארד האט אומעטום ארויסגערופען א שווערען רושם סיי צוליב דער צארטער יוגענד פון דער שיינער זעלבסט-מערדערין, סיי צוליב איהרע זעלטענע מעדיצינישע פעהיגקייטען. יעדער איז געווען נייגעריג צו ווי-

(ווייטער זעה 7-טע זייט).

שטעלען א ראפארט שוין צו דער 50-טער סעסיע, וועלכע וועט פארקומען אין יוני. אגב האט דער זעלבער רעפערענט מוסיף געווען, אז די פויליש-ליטווישע אונטערהאנדלונגען הויבען זיך אן בקרוב אין קעניגסבערג, הגם— ערוב זיין קאן ער נישט, ווארום וואלדעמאראס קאן נאך בנתים אויסגעפונען עפעס א נייעם שפיצל ווי אזוי צו סאבאטירען די בעשלוסען און וואונשען פון פעלקער בונד.

אט אזוי ווערען דאס אין א „שנעלען טעמפא“ סאנירט די אינטערנאציאנאלע פערהעלטנישען אויפ'ן אייראפעאישען קאנטינענט.

ד.

לאדז
14 מערץ 1928

דאס לאדזער לעבען

לאדז
14 מערץ 1928

14 מיטוואך **כב** אדר תרפ"ח

מערץ
זון-אויפגאנג 6.04
זון-אונטערגאנג 5.28
לענג פון טאג 10.37

דראהענדע לאגע צוליב'ן יקרות אויף ברויט

ענערגישע אקציע פון לאדזער מאגיסטראט.

דעפעשען צום פרעמיער, אינערן-מיניסטער און לאנדווירטשאפט-מיניסטער.

(מ) אין מאגיסטראט איז די טעג אריינגעפלאסען א בקשה פון די פראדוצענטען, פון דער מעהל-סעקציע, וועגן העכערען די פרייזען פון מעהל-פראדוקטען. די פאדערונג מאטיווירען זיי מיט דעם, וואס עס איז טייערער געווארען תבואה, מען האט געהעכערט די לויהנען די ארבייטער א. ד. גל. גלייכצייטיג האט זיך צום מאגיסטראט-פרעזידיום געווענדעט א דעלעגאציע פון די קליינהענדלער-מעהלערס מיט א בקשה מען זאל צוזאמענרופען א קאמיסיע, פעסטצושטעלען די פרייזען פון פראדוקטען פון ערשטען געברויך און ארויסגעבען א נייעם צענניק.

בעת דער קאנפערענץ, וועלכע איז פארגעקומען צווישען דער דעלעגאציע מיט דעם וויצע-פרעזידענט ראפאלסקי, האט די דעלעגאציע אנגעוויזען אויף דעם, אז דער יקרות אויף תבואה, איז טיילוויז ארויסגערופען דערמיט, וואס מען פיהרט ארויס א סך ברויט קיין אויסלאנד. די סטאטיסטישע בעריכטען בעווייזען, אז דער ארויספיהר אין לעצטען יאהר האט זיך אין פערגלייך מיט דעם פערגאנגענעם יאהר דריי מאל פערגרעסערט.

וויצע-פרעזידענט ראפאלסקי האט ערקלערט, אז דער מאגיסטראט וועט שטעהען אויף דער וואך פון די אינטערעסען פון דער בעפעלקערונג און וועט זיך בעמיהען צו דערהאלטען די אלטע פרייזען אויף פראדוקטען פון ערשטען געברויך.

צום סוף פון דער קאנפערענץ איז בעשלאסען געווארען אויף היינט דעם 14. ד. ח. צוזאמענצורופען א זיצונג פון דער מעהל-סעקציע, כדי פעסטצושטעלען די פרייזען אויף פראדוקטען פון ערשטען געברויך. אויף דער זיצונג וועלען פעסט-געשטעלט ווערען די פרייזען אויף מעהל-פראדוקטען אויף דער נאהענטסטער צייט.

* * *

(—) אין צוזאמענהאנג מיט דער דראהענדער לאגע, וועלכע האט זיך געשאפען אין לאדז צוליב דעם יקרות און אפילו צוליב דעם מאנגעל אין מעהל און ברויט, איז נעכטען 7 אין אווענד פארגעקומען א דרינגענדע זיצונג פון פרעזידיום אין מאגיסטראט. אין דער קאנפערענץ האבען אנטיילגענומען דער פרעזידענט און ביידע וויצע-פרעזידענטען. וו. פרעזידענט ראפאלסקי האט רעפערירט דעם ענין און האט אנגעוויזען אויף דער גרויסער געפאהר, צוזאמען מיט'ן יקרות אויף ברויט, וועלען טייערער ווערען אנדערע לעבענס-מיטלען ארטיקלען, ס'וועלען זיך אנהויבען לוין-אקציעס און אלס רעזולטאט דערפון א דעוואלואציע פון געלד.

פרעזידענט ראפאלסקי האט אנגעוויזען, אז די שולד דערפון פאלט אויף דער רעגירונג, וועלכע האט ערלויבט צופיל תבואה ארויסצופיהרען קיין אויסלאנד.

דער רעפערענט זעהט, אז ראטעווען די לאגע קען נאר דאס ווארפען אויף'ן מארק די זאפאסען-תבואה, וועלכע ווערען בעהאלטען דורך די לאנד-בעזיצער, אזעלכע לאגערען זענען פערהאן זעהר גרויסע, אדער צוריק אימפארטירען תבואה פון אויסלאנד.

ס'איז בעשלאסען געווארען תיכף צו אלארמירען די רעגירונג וועגען דער דראהענדער געפאהר. צו דעם צוועק זענען ארויסגעשיקט געווארען 3 דעפעשען: צום פרעמיער מארשאל פילסודסקי, צום אינערן-מיניסטער סקלאדקאווסקי און צום לאנדווירטשאפט-מיניסטער ניעזאביטאווסקי.

א חוץ דעם איז פרעזידענט זשעמיענצקי אוועק נאך דער זיצונג צום וואיעוואדע, כדי איהם אויפמערקזאם מאכען אויף דער לאגע. פרעזידענט זשעמיענצקי פאהרט אויף היינט איגדערפריה ארויס קיין ווארשא, כדי פערזענליך אין דעם ענין צו אינטערווענירען אין די מיניסטעריומס.

* *

נעכטען אין אווענד האט זיך אין לאדז געפיהלט א שטארקער מאנגעל אין ברויט און אויך אויף דעם ארטיקעל האט זיך אנגעהויבען א שפעקולאציע. די ענערגישע שריט פון מאגיסטראט וועלען האפענטליך האבען דעם געהעריגען ערפאלג.

קהלה.

היינט און מארגען זיצונגען — רעלעגאציע פון ראדאגאשטשער יודען ביים פרעזעס — פרעזעס מינצבערג ביים וואיעוואדע.

(—) היינט קומט פאר א זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג. אויף דער טאג-ארדנונג געפינען זיך פאלגענדע פונקטען: וואהלען פון קאמיסיעס, קויהלען-פערטיילונג, פסח-אקציע.

*

דער פרעזעס פון קהלה-ראט, סענאטאר בודזינער האט צונויפגערופען אויף מארגען דאנערשטאג א זיצונג פון קהלה-ראט. אויף דער טאג-ארדנונג געפינען זיך די פונקטען וועגען דער פסח-אקציע און וועגען וועהלען א קאמיסיע אדורכצופיהרען די פסח-אקציע.

*

ביים פרעזעס פון דער קהלה-פערוואלטונג ראטמ. מינצבערג איז נעכטען געוועזן א דעלעגאציע פון ראדאגאשטשער יודען, וועלכע האבען געבעטען א סובסידיע אדורכצופיהרען א פסח-אקציע פאר ארימע ראדאגאשטשער יודען.

*

נאכ'ן איבערנעהמען זיין אמט, איז דער פרעזעס פון דער קהלה-פערוואלטונג ראטמ. מינצבערג געווען נעכטען מיט א וויזיט ביים וואיעוואדע יאשטשאלט. דער וואיעוואדע האט אדורכגעשמועסט מיט'ן פרעזעס וועגען א רייה ענינים וואס האבען א שייכות מיט דער טעטיגקייט פון דער קהלה.

א הוספה

פאדערן די שעכט-הויז ארבייטער.

(ב) נאך פאר ניי-יאהר האבען זיך די ארבייטער פון די שטאטישע שחט-הייזער געווענדעט צום מאגיסטראט וועגען העכערען זיי דעם לוין מיט 25 פראצענט. דער מאגיסטראט האט דעמאלס געגעבען א הוספה פון 10 פראצענט איצט פאדערען די ארבייטער די איבריגע 15 פראצענט. די קומענדיגע וואך וועט וועגען דעם ענין פארקומען א געמיינזאמע קאנפערענץ.

א רעיענט

פאר אלעקסאנדער

(ב) דער לאדזער סיימיק האט זיך געווענדעט צום פרעזעס פון קרייז-געריכט בעלזשינסקי מיט א ביטע צו בעשטימען א רעיענט פאר אלעקסאנדער. דער סיימיק מאטיווירט דאס דערמיט, וואס דער בעפעלקערונג איז שווער מיט יעדער קלייניגקייט צו פאהרען קיין לאדז און דעריבער ווערען פערשידענע פראגען נישט געזעצליך ערלעדיגט, צוליב וואס עס קומען שפעטער ארויס פערשידענע קאמפליקאציעס.

בעריכטיגונג.

(—) אין צוזאמענהאנג מיט דער נאטיץ אין אונזער צייטונג אונטער'ן קעפעל „עקסמיסירט א קאמארניק", דערוויסען מיר זיך, אז די וואוינונג איז פערנומען געווארען אהן דעם וויסען און הסכמה פון דעם געריכטס-סעקוועסטראטאר אדוואקאט אפטערגוט.

קהלה-פרעזעס מינצבערג

קאנפערירט מיט די פראקציעס.

דער נייער פרעזעס פון דער קהלה-פערוואלטונג, ה' מינצבערג, האט איינגעלאדען צו זיך דעם פרנס האפמאן, כדי זיך ביי איהם צו אינפארמירען וועגען דער שטעלונג, וועלכע פרנס האפמאן וועט אנעהמען צו דער איצטיגער מעהרהייט אין דער קהלה-פערוואלטונג. ה' האפמאן האט געענטפערט, אז זעלבסטפערשטענדליך, וועט ער מוזען זיין אין דער אפאזיציע צו דער אגודה-שער מעהרהייט, ווייל געהערענדיג צו דער ציוניסטישער פראקציע, וועט ער טון אזוי, ווי זיין פראקציע.

די צייט פאר א שלום, צווישען דער ציוניסטישער און דער אגודה'שער פראקציע אויף דעם קהלה - געביט, איז פארלויפיג נאך נישט געקומען, פרנס האפמאן האט אבער ערקלערט, אז די פארם פון דער אפאזיציע איז אפהענגיג פון דעם, ווי אזוי די מעהרהייט וועט זיך, אין דער פראקטיק, בעציהען צו דער מינדערהייט, ווען די מעהרהייט וועט נישט ארויסווייזען קיין בעזונדערע טענדענצען צו בע'עולה'ן די אינסטיטוציעס, וועלכע ס'פערטרעט די ציוניסטישע פראקציע — וועט די אפאזיציע זיין א מילדערע. וועט די בעציהונג זיין **א להכעיס'דיגע, וועט די אפאזיציע זיין** זעהר א שארפע.

דער פרעזעס האט אויך געוואלט וויסען **צי די ציוניסטישע פראקציע איז** פערבונדען מיט דער „אומפארטייאישע".

פרנס האפמאן האט געענטפערט, אז קיין בעזונדערע אפמאכען זענען נישטא, די ציוניסטישע פראקציע וועט אבער שטיצען די „אומפארטייאישע" אין די ענינים, וואו די „אגודה" וועט זיי וועלען בעזונדערס שיקאנירען. פרנס האפמאן האט נאך צוגעגעבען, אז דאס ארויסגעזאגטע איז זיין אייגענע מיינונג, וועלכע ער וועט אבער שטיצען אין דער פראקציע צו וועלכער ער געהער.

דער פרעזעס האט דערויף געענטפערט, אז ער פערשטעהט די אפאזיציע פון די ציוניסטען, ער איז אבער צופריעדען, וואס די אפאזיציע, וועט זיין א לאיאלע, ראן וועט די ארבייט פון דער **פערוואלטונג זיין לטובת דער** גאנצער שטאט, דער פרעזעס האט צוגעזאגט, אז די ארבייט פון דער נייער פערוואלטונג וועט געהען אין דער ריכטונג צו בעפרידיגען אלע אהן אונטערשיד פון ריכטונג.

ווי מיר דערוויסען זיך האט דער נייער פרעזעס אפגעהאלטען אזעלכע קאנפערענצען מיט די פארשטעהער פון אלע ריכטונגען אין דער פערוואלטונג.

סענסאציאנעלער מארד-פראצעס.

אויף דער בעשולדיגונגס-באנק אין קרייז - געריכט, איז נעכטען געזעסען דער 17 יעהריגער קאזמיערוש סציביארעק, וועלכער איז געווען בעשולדיגט אין ערמארדען זיין שוועסטערס חתן, יוזעף רודזסקי.

דער ערמארדעטער יוזעף רודזסקי האט א געוויסע צייט געארבייט ביים רייכען לאנד - ווירט אין בענזשעלין (אונטער לאדז) וולאדיסלאוו סציביארעק. דעם ווירטס שעהנע טאכטער — לודוויקא, איז רודסקען שטארק געפעלען און ער האט זיך אנגעהויבען צו שרכנען צו איהר. דער פאטער פון מיידעל וולאדיסלאוו סציביארעק, האט פון דעם שידוך נישט געוואלט הערען, ער האט אבגעזאגט רודזסקין און פערווערט איהם צו קומען צו איהם אין שטוב-אריין. אויף דעם באדען האט אויסגעבראכען קריג-צושטאנד צווישען רודזסקין און דער פאמיליע סציביארעק. רודזקי איז איינציגע מאל אנגעפאלען אויפ'ן אלטען וולאדיסלאוו סציביארעק און אויף זיין הויז - געווינרעל.

אין דעם קריטישען אווענד, דעם 4. נאוועמבער 1926 איז די גאנצע פאמיליע סציביארעק מיט זייער סובלאקאטאר אלעקסאנדרא ווילטשאראוואא געזעסען אין תאונונג ביי אנארבייט. דער אלטער סציביארעק איז דאמאלט געלעגען קראנק צו בעט, פאראליזירט, אין צווייטען צימער.

פלוצים האבען די הינט אנגעהויבען שרעקליך בילען. די נאכט איז געווען א זעהר פינסטערע. די מוטער סציביארעק האט געהייסען דעם 15-יעהריגען קאזמיערוש ארויסגעהן זעהן, וואס עס טוט זיך אין דרויסען, פארוואס די הינט בילען אזוי.

דאס יונגעל איז ארויסגעגאנגען און באלד צוריקגעקומען א דערשראקענער, ער האט דערצעהלט, אז אין דרויסען **שטעהט יוזעף רודזסקי, א שיכור'ער און** פאדערט מען זאל איהם אריינלאזען אין שטוב.

דער פאראליזירטער פאטער האט פון זיין צימער פעראָרדענט, אז מען זאל רודזקין בשום אופן נישט אריינלאזען, דאס גאנצע הויזגעזינד האט זיך פערריגעלט און רודזקין נישט אריינגעלאזט.

רודזקי איז דערוויל איבערגעקראכען דעם פלויט, אויסגעזוכט אנ'אייזען און אנגעהויבען האקען אין דער טיר. די דערשראקענע פרויען זענען מיט דער צווייטער טיר ארויסגעלאפען צו די שכנים בעטען מען זאל זיי קומען צו הילף. קיינער פון די שכנים האבען נישט געוואלט געהן צו הילף אויס מורא פאר דעם שיכור'ן.

רודזסקי'ן איז געלונגען אריינצוקומען אין שטוב, דארט איז ענטשטאנען א מהומה. די פרויען זענען אריין אין צימער צו דעם קראנקען, דער שיכור איז זיי נאכגעלאפען. אבער אויפ'ן וועג האבען איהם געטראפען צוויי רעוואלווער-קוילען. ער איז געפאלען טויט.

ביים בעט פונ'ם קראנקען פאטער איז געשטאנען דער 15-יעהריגער קאזשיא מיט א רעוואלווער אין די האנד.

כ'האב איהם דערהרג'עט, ווייל ווען נישט, וואלט ער אייך עפים שלעכטס געטון, געהט רופען פאליציי! האט ער געזאגט די צום - טויט - דערשראקענע פרויען.

דעם בעשולדיגטען האט פערטיידיגט גלענצענד אדוואקאט עמיל מאנטליאק, עס האט זיך איהם איינגעגעבען פון די עדות, וועלכע עס האבען ארויסגעשטעלט די קרובים פון דעם ערמארדעטען יוזעף רודזקי, ארויסצובעקומען, אז יוזעף איז געווען א שיכור, אז ער האט געהאט א שלעכטען שם אין דארף; דער אדוואקאט האט געצוואונגען דעם ברודער פון דעם דערמארדעטען — פיאטער רודזסקין, — זיך מודה צו זיין, אז ער איז געזעסען א יאהר אין טורמע פאר א גנבה, און אז זיין ערמארדעטער ברודער יוזעף איז געווען בעשולדיגט אין באנדיטיזם א. ר. גל.

אדוואקאט מאנטליאק בעווייזט, אז דער יוגענטליכער בעשולדיגטער איז בעגאנגען זיין טאט אויס נויטווענדיגקייט צו פערטיידיגען זיך און זיינע נאהענטע.

דאס געריכט פער'משפט דעם בעשולדיגטען קאזמיערוש סציביארעק אויף 4 **חדשים ארעסט און אפצולעגען די שטראף** אויף 3 יאהר.

א גרויס געווינס

(—) דאס געווינס פון 15 טויזענד זלאטעס נומער 74657 איז געפאלען אין דער קאלעקטור פון ס. יאטקא, פיעטריק. 22. ס'איז כדאי צו בעמערקען, אז דאס איז ס'גרעסטע געווינס וועלכעס איז ביז איצט געפאלען אין לאדז ביי דער איצטיגער ציהונג פון דער 5 קל

אפטייקען.

היינטיגע נאכט-דיזשורע.

היינט ביינאכט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען. ליפיצ, פיעטרקאווער 193, מילער, פיעטריקאווער 46; גראשקאווסקי, קאנסטאנטינער 15; פערעלמאן, ציגעל-גאס 64, ניעוויאראווסקי, אלעקסאנדראווסקא 3 און יאנקעלעוויטש אלטער מארק 9.

אוקראינישער כאר אין פילהארמאניע

היינט, מיטוואך, טרעט-אויף אין „פילהארמאניע" דער בעקאנטער אוקראינישער כאר אונטער דער לייטונג פון בעקאנטען דיריגענט דימיטרי קאטקא. דער כאר וועט אויספיהרען א רייה אוקראינישע פאלקס-לידער פון אלטען און נייעם רעפערטואר.

זונטאג אין אווענד וועט אין „פילהארמאניע" אויפטרעטען די בעריהמטע פיאניסטען וואנדא לאנדאווסקא, וועלכע צייכענט זיך בעזונדערס אויס אין די ווערק פון די אלטע קלאסיקער אין דער טאן-קונסט.

Dr. RÓŻANER
ספעציאליסט פאר הויט-, ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע.
היילונג מיט קווארץ-שטראהלען און דיאטערמיע
Dzielna 9 (Narutowicza), tel. 28-98.
נעמט-אן פון 8—10 און 5—8, פרויען פון 3—4
ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. med.
J. MANDELBAUM
Zawadzka 16a, tel. 27-52
ספעציאליסט פאר אינערליכע
און נערווען - קראנקהייטען.
נעהמט אן טעגליך פון 5 ביז 7 אווענד.

Dr. med. ST. HEINRICH
POMORSKA 10, tel. 47-67.
ספעציאליסט פאר קינדער- און אינערע קראנקהייטען. בעהאנדלונג מיט קינסטליכע בערגזון-בעשטראהלונגען (קווארץ-לאמפען). נעהמט אן פון 4—6 נאכמיטאג

Dr.med.A.URYSON
ספעציאל-ארצט
פאר אינערליכע קראנקהייטען
קאנסטאנטינער 20, טעל. 35-85.
נעהמט אן פון 3—5 נאכמיטאג. 887

יוד ראטעוועט דאס לעבן פון א פריץ

לאזט דער פריץ א צוואה דאנקבאר צו זיין די משפחה פון דעם יודען

ווי אזוי דעם פריץ'ס זוהן דריקט אויס דורך א צופאל זיין דאנקבארקייט צו דעם יודענס א זוהן אין לאדז.

דעם פריץ'ס צוואה ראטעוועט אנ'ארימע בכבודע יודישע פאמיליע פון אנ'עקסמיסיע.

אויף שענקיעוויטש 34 איז פערהאן א קריסטליכער הויז-ווירט א געוויסער ד"ר ה.

פערנעמט אין זיין הויז שוין א רייהע מיט יאהרען, א געוועלב מיט א דירה, א יודישער לאקאטאר א געוויסער צ.

דער דאזיגער צ. איז א חסידישער יוד, געווען אמאל א גרויסער גביר. דער נאכ'מלחמה'דיגער קריזיס, האט איהם אבער גענצליך רואינירט אזוי, אז ער איז געצוואונגען געווען צו ליקווידירען דאס געשעפט און אויסצופערקויפען אייניגע אפילו די זאכען פון שטוב בכדי ווי ס'איז דורכצוקומען דעם טאג.

פערשטעהט זיך, אז ער איז אויך נישט ביכולת געווען צו צאהלען קיין דירה-געלט; ממילא האט זיך אנגעזאמעלט אין משך פון 3 יאהר א חוב פון אייניגע טויזענט זל.

נישט איינמאל האט דער בעל-בית געוואלט איינקלאגען דעם אלטען צ. אין געריכט אויף אנ'עקסמיסיע, נאר צוליב פערשידענע סבות האט ער זיך דערפון אפגעהאלטען.

דורך דער צייט האט דער הערר ה' פערקויפט א האלב הויז א צווייטען קריסט. מעגליך, אז לטובת צ. האט אויפ'ן נייעם שותף געווירקט דער זעלבער קריסטליכער הויז-ווירט ה. גענוג איז, אז אויך ער האט די גאנצע צייט דעם עלענדען און בכבוד'ן זקן געלאזט צו רוה און פון איהם קיין דירה-געלד נישט געפאדערט.

לעצטענס האט אבער מיט'ן נייעם הויזווירט פאסירט פאלגענדער פאל:

ער האט געפיהרט געשעפטען מיט יודישע סוחרים, וועלכע האבען איהם באנקראטירט גרויסע סומען און איהם אריינגעשלעפט אין א מיאוסע בלאטע.

דער דאזיגער קריסט איז דעריבער געווארען להשמיד ולהרג אויף יודען.

קודם כל האט ער זיין צארן אויסגעלאזען צום עלענדען און אומבעהאלפענעם זקן צ.

ער האט צ, איינגעקלאגט אין געריכט אויפ'ן הוב און עקסמיסיע פערשטייט זיך, אז איןביידע אינסטאנצען איז די עקסמיסיע סאנקציאנירט געווארען.

ס'איז שוין געווען בעשטימט דער טערמין, ווען די עקזעקוציע דארף אויסגעפיהרט ווערען.

פלוצלינג שיקט דער הויזווירט ה. נאך דעם אלטען צ.

דעם פערצווייפעלטען יוד בעט מען אריין צום ווירט אין רייך-מעבלירטען קאבינעט און דער קריסט הייבט איהם אן אויספרעגען פערשידענע פרטים וועגען זיין געבורטס-שטאט, עלטערן, יוגענט-יאהרען א. א. וו.

דער יוד ענטפערט גענוי אויף אלע געשטעלטע פראגען און עס ווייזט זיך ארויס אט וואס;

דעם הויזווירט ה.'ס עלטערן, זענען געווען גרויסע און אנגעזעהענע פריצים ארום לאוויטש. אין איינעם פון זייערע פאלווארקען, האבען אמאל צ.'ס עלטערן געהאלטען א פראפאנאציע.

ה.'ס פאטער, דער פריץ האט זיך אקטיוו בעטייליגט אין דער „פאוסטאניע". די רוסען זענען דערפון געוואויר געווארן און האבען בעשלאסען דעם פריץ שטרענג צו בעשטראפען.

צופעליג האט זיך דער אלטער, ד—ס פאטער, וועגען דעם דערוואוסט, און תיכף געמאלדען צו דעם פריץ וועגען דער דראהענדער סכנה.

דער פריץ האט זיך א לענגערע צייט טאקע אויסבעהאלטען ביים יודישען פראפאנאטאר אין שטוב און אזוי-ארום נצול געווארען פון א זיכערען טויט.

דער אלטער פריץ האט שפעטער זיין גוט געמוזט פערקויפען און איבערציהען זיך מיט'ן בני-בית קיין ווארשא, וואו ער איז געשטארבען. פאר'ן טויט האט ער אנגעזאגט די קינדער צווישען זיי אויך דעם הער ה., אז זיי זאלען ביי יעדער געלעגענהייט פערגיטיגען די משפחה צ. פאר דער טובה—וואס זיי האבען איהם דעמאלט געטון.

אויך דעם אלטען צ.'ס עלטערן זענען לאנג אין דעם דארף, נאכדעם נישט געבליבען.

די משפחה צ. האט זיך געצויגען קיין לאוויטש דורך דער צייט איז דער אלטער צ. געשטארבען און צ.'ס משפחה האט אינגאנצען שוין געהאט פערגעסען די מעשה מיט'ן פריץ.

דעם יונגען ה. האט דער גורל פערווארפען קיין לאדז, וואו ער איז רייך געווארען און זיך געקויפט דאט הויז אויף שענקעוויטש גאס. ה' צ. איז אויך געקומען שפעטער קיין לאדז און גראד אריינגעצויגען זיך אין ה' ה.'ס הויז.

ווען דער ה' ה. האט פעסטגעשטעלט אז ה' צ. איז א זוהן פון זעלבען פראפאנאטאר וואס האט געוואוינט אמאל ביי זיי אין דארף און האט אפגעראטעוועט זיין פאטער פון טויט, איז ער אויף איהם ארויפגעפאלען און האט איהם געקושט און געהאלזט, געבעטען אז ער זאל איהם מוחל זיין פאר דער עולה, וואס ער האט איהם געוואלט טון. דער ווירט האט צ.'ן תיכף דערלאנגט א קוויטירונג אויפ'ן גאנצען לעבען צוזאמען מיט'ן עקסמיסיע אורטייל. א חוץ דעם האט ה' ה. געגעבען דעם אלטען 300 דאלאר, אויף התונה הוצאות פאר זיינע 2 טעכטער און ער האט איהם דערלויבט אפצוטרעטען די דירה וועמען ער וויל און דאס געלד געמען פאר זיך.

ווי אזוי דאס יונגעל איז אדאפטירט געווארען.

סענסאציאנעלע פרטים וועגען דער אלמנה, וואס רופט איהר זוהן קיין אמעריקא, נאך דער זוהן איז פערשריבען אויף א פרעמדען נאמען.

אין נעכטיגען נומער „נייעם פאלקס-בלאט", האבען מיר איבערגעגעבען די געשיכטע פון יעקב צעגלא, וועלכער איז אדאפטירט געווארען פון זיין מוהמע און פערשריבען געווארען אלס יעקב ראזען.

וועגען דעם דאזיגען ענין דערוויסען מיר זיך פאלגענדע אינטערעסאנטע פרטים:

מיט א 15 יאהר צוריק האט אויף בערעק יאסעלעוויטש גאס 5/7 געוואוינט די פאמיליע צעגלא. דער פאטער איז געווען אנ'ארבייטער אין שחט-הויז. ער האט זיך פערדינט זיין חיונה און גע-לעבט רוהיג מיט זיין פרוי און 3 קינדערלעך. איינער פון די קינדער, דאס עלטסטע יונגעל, פלעגט אפט געהען צום פאטער אין שחט-הויז אויף לאגעווניצקא און אונטערוועגס אפט אפטרעטען ביי דער מוהמע און פאטער ראזען, וועלכע האבען געוואוינט אויף דאלנא 11.

פרוי ראזען האט זעהר ליב בעקומען דאס קינד פון איהר ברודער און אזוי ווי קיין קינדער מיט'ן מאן האט זי נישט געהאט האט מען דעם קליינעם יעקעלע געפיעשטשעט ווי אנ'אייגען קינד, מ'פלעגט איהם אפט איבערלאזען בעכטיגען.

צעגלא איז קראנק געווען אויף עפי-לעפסיע און אין יאהר 1920 איז ער געשטארבען.

די מוטער מיט די דריי יתומים זע-נען געבליבען אין גרויס דחקות. האט די מוטער אנגעהויבען צו האנדלען מיט גרינס אויפ'ן גרינעם מארק. דערווייל האבען די ראזענס פארגעלעגט, אז דער דער קליינער יעקב — ער איז שוין דע-מאלס אלט געווען 9 יאהר — זאל זיין ביי זיי. די מוטער האט מסכים געווען. אזוי איז אדורך איבער א יאהר צייט. דערווייל האט דער מוטערס-ברודער פון אמעריקא ארויסגעשיקט אויספאדע-רונגס-פאפירען פאר דער אלמנה מיט די דריי קינדער. זי האט זיך געגרייט, געמאכט אלע פארמאליטעטען און איז ענדליך אוועקגעפאהרען שוין קיין ווער-שא צום אמעריקאנער קאנסול נאך דער וויזע. בעקומענדיג די וויזע האט זי טעלעגראפירט, אז ראזען זאל קומען קיין ווארשא מיט יעקלען. פרוי ראזען האט זיך טאקי צוגעקליבען קיין ווער-שא מיט'ן יונגעל. זי איז אבער אוועק-געפאהרען ערגיץ אין א שטעדטעל און זיך אויסגעבאהאלטען. פרוי צעגלא האט געווארט, אז מען זאל איהר ברענגען דאס דריטע קינד, דאס על-טערע יונגעל. ווען זי האט אזוי אפגע-ווארט עטליכע טעג — והילד איננו, איז זי געקומען צוריק קיין לאדז, וואו זי האט שוין דאס יונגעלע נישט גע-טראפען. ווארטען לאנג האט זי שוין נישט געקענט, האט זי זיך מיט די צוויי קינדער אויסגעקליבען אין וועג אריין און גענומען א תקיעת-כף ביי איה"ר שוועסטער צפורה הימעלפארב, אז זי וועט ארויסשיקען דאס יונגעל קיין אמעריקא.

ערשט נאכדעם, ווי די אלמנה איז אוועקגעפאהרען, איז פרוי ראזען צוריק-געקומען מיט יעקלען קיין לאדז. וועגען אפשיקען דאס יונגעל צו דער מוטער האט זי די גאנצע צייט נישט געוואלט הערען. די מוטער האט אין אמעריקא די גאנצע צייט געבענקט נאכ'ן קינד, האט אבער גארנישט געקענט אויפטון, איצט, ווען זי האט זיך נאטוראליזירט, האט זי ארויסגעשיקט ארויספאדערונגס-פאפירען פאר איהר זוהן יעקב צעגלא. ווען יעקב צעגלא האט זיך געווענדעט צו זיין פעטער, דעם קצב ראזען, אז ער זאל איהם אויספערטיגען פאפירען, האט ער זיך דערוואוסט, אז ער איז פערשריבען אלס ראזען, זוהן פונ'ם קצב.

יעקב האט גערופען דעם פעטער צו א דין תורה. די דין תורה איז פארגע-קומען ביי ר' יאסעלע פיינער, זי האט אבער צו גארנישט געבראכט. ראזען האט זיך געהאלטען אזוי גראב, אז דער רב האט איהם געהייסען צו פערלאזען די בית-דין-שטוב. מאדנע האבען זיך פערהאלטען דערביי יעקב'ס פעטערס דעם פאטערס ברידער יעקב פנחס צעגלא (אלעקסאנדראווסקא 37) און שלום צעג-לא (פעפער גאס, 6) אנשטאט צו אויס-גלייכען דעם ענין, האבען זיי איהם נאכמעהר פערפלאגטערט. ווען דורכ'ן בי"ד האט יעקב גארנישט געקענט אויספועלען, האט ער דעם ענין איבער-געגעבען אין געריכט, פאדערנדיג, אז דאס געריכט זאל איהם צוריקגעבען זיין יעקב צעגלא.

לאדז גרייט זיך צום 20-יעהריגען יובילייא פון יואל מאסטבוים.

א געוואלדיגע פאראינטערעסירונג האט ארויסגערופען אין שטאט דער יובילייא פון יואל מאסטבוים און כאטש עס איז נאך דא 9 טעג צום יובילייא, איז די נאכפראגע נאך בילעטען גרויס.

דער שלאגער פון אוונד איז דאס רייכע פראגראם.

עס קומען פון ווארשא ספעציעל צום אוונד די בעקאנטע ווארשאווער לי-טעראטען י. מ. ניימאן, זרובבל אפענ-שלאק א. צייטלין, וואגמאן.

פון לאדז רעד. אוגער רעד. לאזאר פוקס און דער דיכטער יצחק קאצענעל-סאן.

אויף דאס טעמא פון מאסטבוימ'ס ווערק ארגאניזירט דער „ארט" א רייהע טענץ אין וועלכע עס שפיגעלט זיך אפ מאסטבוים'ס ווערק. ווי „מארי-טא אין איהר בריליאנט" „חלוצים" „דאס רויטע לעבען". יואל מאסטבוים וועט צום ערשטען מאל אין לאדז ארויסטרע-טען מיט די שוין זעהר פאפולערע רע-ציטאציעס „דאס נאסען-מעדעל", „דער שוך-פוצער" א. א. וו. בילעטען שוין צו בעקומען אין קאסע פון פיל. ארמאניע.

פערזאמלונג פון קירזשנער-מייסטער-פעראיין

ביים צ. האנדוו. פערבאנד פאלור-ניאווא 4.

אויף דער פערזאמלונג פון קירזשנער-מייסטער-פעראיין, וואס איז פארגעקו-מען מאנטאג דעם 12. מערץ ה. ת. אונטער'ן פארזיץ פון מ. פרזיגורסקי איז נאכ'ן ארומרעדען פערשידענע ארגאני-זיאנס-פראגען געוועהלט געווארען א פערוואלטונג פון פאלגענדע פערזאנען: מ. פרזיגורסקי (פארזיצער), ז. הענדרי-קאווסקי (וויצע-פארזיצער), ליפמאן (קא-סירער), יוסף שאליט (סעקרעטאר), אמזעל ר. וואסערמאן און קארן.

קאנדידאט — מ. פישעלעוויטש.

16-טע מלוכה - לאטעריע

5. קלאס 4. טאג.

25000 זל. נומער. 16198.

15,000 זל. — 74657

10,000 זל.—8684 75479 119046

5000 זל. — 8416 21357 24829

3000 זל. — 64875 69439 69956 81079.

2000 זל. — 5404 51974 71358 82939 90689.

1000 זל. — 3208 33557 37015 45717 46954 55271 56579 66564 69945 85192 89908 122658 124885 125138 127695.

600 זל. — 2057 8090 14129 15891 21574 33464 37113 39307 40629 45188 46020 52026 54621 55151 56586 58039 65955 70853 73115 81014 90765 94285 100357 104102 110341 113531 115355 114364 118627 119440 120002 120138 123354 125521 127075.

500 זל. — 629 13674 19944 30310 33058 38273 38871 44273 49533 53490 54272 55043 65004 65589 78794 83955 100177 105263 110783 112383 113764 119148 124712.

דרינגענדע טעלעגראמע!!!

נעכטען אין 5-טען ציהונגס-טאג פון 5 קלאס איז געפאלען דאס גרויסע געווינס

15.000 זל. אויף נומער 74657

אין דער בעריהמטעסטער און גליקליכסטער קאלעקטור פון דער פוילישע מלוכה

ס. יאטקא, פיעטריקאווער 22, טעל. 74-41 פיעטריקאווער 66, טעל. 90-20

כדי צו דערהאלטען די דיסקרעציע פערעפענטליכען מיר נישט די נעמען פון די פיר גליקליכע געווינערס.

גליקליכע לאסען פון דער 5-טער קלאס זענען נאך צו בעקומען. באלדיגע אויסצאהלונג פון אלערליי געווינסען.

מודעה מהראבינאט ושומרי ומזהירי שבת דפה.

צוליב חיזוק שמירת שבת איז בעשלאסען געווארען אז יעדער בעקער, וואס וויל באקען מצות מוז האבען א תעודה פון חברה שומרי-שבת, אז ער איז א שומר-שבת. דאס צעטעל בעקומט מען ביי ר' יום טוב נעטעל בראנשפיגעל, קילינסקא 40 אדער אלעקסאנדריסקא 19 אלע טאג פון 7 ביז 10 אוונד אהן געלה. דער בעקער, וואס וועט נישט האבען קיין צעטעל וועט ביי איהם נישט ווערען גע'כשר'ט דער אויוועך, ווייל א בעקער, וואס ביי איהם איז א חלול-שבת ר"ל האט נישט קיין נאמנות. גלייכצייטיג זענען מיר מפרסם אז דער בעקער שלמה ראזענפלאם, פאנסקע 91 און א פיליע צעגעלניאנא 7, האט אנגעוואוירען דאס חזקות כשרות, ווייל זיין געשעפט איז אפען שבת און נאך אפענע התראות קומט ער נאך נישט מקבל זיין צו היטען שבת כדין, דערי-בער יעדער יוד, וואס איז נזהר פון פת עכו"ם ברויך נזהר זיין פון זיין געבעקס און נישט שטעלען ביי איהם טשאלענט בפרס מצות איז א מכשול פון חמץ בפסח ברויך יעדער יוד נזהר זיין.

739

לאדזער ראבינאט ושומרי שבת.

„ארט" ארמיסטישער רעווי און קאמער-טעאטער אונטער דער לייטונג פון מ. בראדערזאן.

ווייסער זאל פון „מאנטייפעל" זאכאדניא 43.

היינט און טעגליך

היינט, מיטוואך — 1 פארשטעלונג: אנהויב 9.15 א זייגער אוונד

ווידערהאלונג פון 5. פראגראם א.נ.

„מלוה מלכה"

1. פראלאג
2. מלוה מלכה
3. זייגערל
4. שפאנישער סקעטש
5. מאמעניו מיין
6. כינעזישער פעבער
7. בלינדע
8. קיישלען
9. מיין 1. דעפאזיטען
10. קאנטאגיסטען
11. נאך דער חופה
12. גאשציני דוואורעווי

הנחה-בילעטען גילטיג מאנטאג, דינסטאג, מיטוואך און דאנערשטאג. פריי-קארטען — נור אויפ'ן ערשטען סעאנס.

יודישער יונגערמאַן פערליבט זיך אין אַ קריסטין און שמדט זיך,

זי האָט אָבער חתונה מיט אַ קריסט.

אין שטעטעל טולטאַני בײַ ווילנע איז זיך פערלאָפען אַן אױסטערלישע געשיכ־טע, וועלכע איז דאָרט איצט די איינציגע טעמע וועגען וואָס מען רעדט.

משה חושך אַ זון פון פאַלעבאַטישע עלטערן האָט זיך בעקענט מיט אַ קריסט־ליכער פרייליין שומסקאַ אַ שיינע און זיך אין איהר פערליבט.

שומסקאַ האָט מיט איהר שיינקייט איינגאַנצען פער׳כישופט דעם שטעטלשען יודישען בחור, אַז ער איז אַפילו גרייט געוועז צו געהן פאַר איהר אין — פייער און אין וואַסער.

שומסקאַ האָט אָבער פערלאַנגט פון חושכן, אַז ווײַבאַלד זיין ליבע צו איהר איז אַזוי שטאַרק, זאָל ער דאָס בעווייזען מיט דעם, וואָס ער וועט זיך צוליב איהר אָפּ׳שמד׳ען.

חושך האָט זיך אפילו תחילת לאַנג מיישב געווען, אָבער ענדליך, אַ פּנים האָט די ליבע צו דער שיקסע גובר גע־ווען זיין יודישקייט.

אין איין שיינעם פריהמאָרגען איז ער געקומען צו זיין קריסטליכער געליבטער און געמאָלדען איהר, אַז מהיום והלאה, איז ער שוין אויס יוד, ווייל ער האָט זיך שוין גע׳שמד׳ט.

אָבער דאָ איז געקומען אויפ׳ן משומד די רעכטע מפּלה. די שיינע שומסקאַ, האָט איהר געטרייען געליבטען, וועלכער האָט געבראַכט צוליב איהר אַ קרבן זיין יודישקייט. געמאָלדען, אַז חתונה האָ־בען וועט זי מיט אַ געבוירענעם קריסט און נישט מיט אַ משומד.

דאָס האָט דעם בחור געטראָפען ווי אַ דונער. אויף דעם האָט ער זיך נישט געריכט. בינו לבינו האָט טאַקע שומ־סקאַ חתונה געהאַט מיט אַן אמת׳ן גוי און איצט שלאָגט זיך דער משומד קאָפּ אָן וואַנד למאַי ער איז געווען אַזוי לייכט זיניג און זיך אָפּגע׳שמד׳ט.

פון גרויס חרפּה איז חושך אַנטלאָפען אין אַ שכנות׳דיגער שטעטעל, וואו ער האָט זיך געמאָלדען צום דאָרטיגען רב און געבעטען מען זאָל איהם צוריק מגייר זיין.

די דאָזיגע געשיכטע איז איצט די סענסאַציע אין דערמאָהנטען שטעטעל.

איז די אייגענע פרוי א דינסט?

מיט דער דאָזיגער פראַגע האָט זיך די טעג געמוזט פערנעהמען דאָס ווי־נער געריכט. די קור־פערוואַלטונג פון דעם עסטרייכישען קור־אָרט גלייכ־ענבערג, איז, נעמליך, געקומען דערויף, אַז אַ ווינער יודישער גאַסט, אַ געווי־סער חיים שערף האָט, ווײַלענדיג אין דעם דערמאָהנטען זומער־פּלאַץ, איינ געשריבען זיין אייגענע פרוי רייזעל אַלס דינסט, כדי זיך איינצושפּאָרען אַנדער־האַלבען דאָלאַר קור־טאַקסע, און מ׳האָט איהם דערפאַר אָנגעקלאָגט.

ביי דער פערהאַנדלונג האָט דער אָנ־געקלאָגטער, אַ פרומער יוד, שטאָט זיך מודה צו זיין, אַז ער איז בענאַנגען אַ נאַרישקייט, נאָך געפּרובט פערטיידי־גען און דערקלערען זיין האַנדלונג. היות, האָט ער גע׳טענה׳ט, ווי איך בין אַן אָר־טאָדאָקסישער יוד, האַלט איך מיך אָן דער גמרא, וועלכע בעטראַכט די איי־גענע פרוי אַלס „קנין דבעל״, אַלס איי־גענטום פון׳ם מאַן. איך בעטראַכט מיין פרוי בלויז אַלס אַ דינסט און איך האָב זי אויך מיטגענומען אין דעם זומער־פּלאַץ, כדי מיך צו בעדינען...

דער גוי׳אישער ריכטער האָט נישט געקאָנט תופס זיין, ווי אַזוי אַ פרומער יוד שעמט זיך נישט אַרייצוציהען זיין רעליגיע אין אַזאַ קליינליכען ענין. ער האָט געפּרובט צושלאָגען דעם יודענס טענות, פרעגענדיג איהם, צי ער בע־טראַכט אויך זיינע קינדער אַלס זיינע דינער. דער יוד. וועלכער האָט זיך שוין אָבער אַזוי פערפּלאָנטערט מיט זיין צונג. האָט אויף דעם ריכטער׳ס פראַגע געענטפערט, אַז ער האַלט, פער שטעהט זיך, אויך זיינע קינדער בלויז אַלס זיינע רינערשאַפטען, גלייך ווי זיין פרוי...

דער ריכטער האָט אָבער נישט גע־וואָלט אָנערקענען דעם יודענס שטאַנד־פּונקט און האָט איהם פאַר דעם שווינ־דעל פעראורטיילט צו צוויי מעת־לעת תּפיסה.

מען זיין סאַטיספאַקציע, אָבער די יו־רישע עפענטליכקייט איז געבליבען נישט־בעפרידיגט: ווייל אָט דער כּלומר׳שט אָרטאָדאָקסישער יוד האָט פערדינט נאָך אַ פיל גרעסערע שטראָף פאַר דעם חילול השם, וואָס ער איז בעגאַנגען מיט דעם עפענטליכען מיספּרויכען די יורישע רע־ליגיע פאַר אַזאַ קליינליכען און נאַרישען דאָס געזעץ האָט דערמיט בעקו־צוועק...

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נ י י ע ם פ אָ ל ק ס ב ל אַ ט״ אַנטוואָרטען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן.

יורידישע אָפּטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט״.

[illegible]

גילטיג דעם 14־טען מערץ 1928

7132. ש. שימקעוויטש.

7133. וויינשטיין.

7134. אַנ׳אַבאָנענט ל.

7135. אַ געטרייער לעזער פון קאַ־מיענגאַ.

7136. משה שוואַרצבערג.

7137. אַ געטרייער לעזער פון זגער־זשער 46.

7138. נ־ן.

וועגען אייערע ענינים דאַרפט איהר זיך פערשטענדיגען פערזענליך מיט אונ־זער יוריסט טעגליך פון 3—4 מיטברענ־גענדיג די צייטונג.

7139. אַ ביוראַליסט.

דער שעף האָט דאָס רעכט פון אייך צו פערלאַנגען קויציע אָבער די קויציע מוז ווערען אַריינגעלייגט אויף דעפּאָזיט אין דער מלוכה־באַנק. ביי זיך טאָר ער די קויציע נישט האַלטען.

7140. דוד א.

אַ זשיראַנט פונקט ווי דער אויסשטע־לער איז פעראַנטוואָרטליך פאַר דער וועקסעל־וואַלוטע נישט לענגער ווי 1 יאָהר, נאָכ׳ן יאָהר ווערט די פּרעטענ־ציע צו איהם פערלעטערט.

7141. ק. העטש.

אויף וואָס פאַרא סמך פאָדערט איהר אַנ׳ענטשעדיגונג? איהר מוזט דאָך קודם כּל לעגיטימירען אייער רעכט אויפ׳ן פּלאַץ. דאָס געזעץ (אַרט. 553 צ. ק.) זעהט פאַר דרייערליי פאַלען: 1) רעכט פון אייגענטום (prawo własności), 2) רעכט צו בענוצען (prawo używania) אָדער בלויז פּרעטענציעס אויף אַ. ג. (służebności gruntowych).

7142. אַ 1903 פון נאַדקאָנטינגענט.

מיר ווייסען נישט צי מ׳וועט אייך נאָך אַריינציהען אין אַקטיווען דינסט אָדער נישט. אויב מ׳וועט אייך יאָ אַריינציהען, מוז מען אייך אָבער אין מאָמענט. ווען איהר וועט אַלטווערען פולע 25 יאָהר תּיכּף איבערטראָגען אין רעזערוו.

7143. K. Sz.

איהר מוזט זיך ווענדען אין געריכט, אַז מען זאָל דעם פערלוירענעם וועקסעל ערקלערען פאַר אומגילטיג. צו דער בקשה דאַרפט איהר בייליגען אַנ׳אָפּ־שריפט פון וועקסעל.

7144. אַ דאַנקבאַרער לעזער פון זאַוואַדזקאַ.

אויב דער פּראָצעס קומט פאָר אין אַ געריכט, וואָס ליגט אויסערהאַלב די גרעניצען פון קרייז־געריכט אויפ׳ן שטח פון וועלכען ס׳וואוינט דער עדות, קאָן מען איהם נישט בעשטראָפען פאַר נישט צושטעלען זיך צום פּראָ־צעס. קומט אָבער דער פּראָצעס פאָר אין אַ געריכט, וואָס ליגט יאָ אויפ׳ן שטח פון זעלבען קרייז־געריכט, אָבער אויף אַ מרחק פון מעהר ווי 15 קילאָ־מעטער פון זיין וואוינאָרט מוז ער זיך שוין יאָ אומבעדינגט צושטעלען, ער האָט אָבער דאָס רעכט צו פאָדערען אַנ׳ענטשעדיגונג פאַר די געמאַכטע ריי־זע־הוצאות.

7145. אַ לעזער פון אָגראָדאָווע גאַס.

פּרינציפּיעל פערלירט דער סובלאָ־קאַטאָר דאָס רעכט אויף דער דירה מיט׳ן מאָמענט, ווען דער אָפּמאַך פון לאָקאַטאָר מיט׳ן הויזוווירט ווערט אויפ־געלעזט אַזוי וואָלט געווען, ווען דער הויזוווירט עקסמיטירט דעם לאָקאַטאָר און האָט צוליב אַ מיספערשטענדניש דעם סובלאָקאַטאָר גלייכצייטיג אויך נישט מיטגעקלאָגט. גאַנץ אַנדערש איז אָבער ווען דער לאָקאַטאָר האָט גוט־ווילּיג אָהן אַ געריכטס־אורטייל פּלוצ־לינג פערלאָזט די וואוינונג. אין דעם פאַל אויב איהר וואָלט געקענט אויפ־ווייזען, אַז דאָס אַרויסציהען פון לאָ־קאַטאָר איז אַ פּועל יוצא פון אַ געהיי־מע פערשטענדיגונג מיט׳ן הויזוווירט קעגען אייערע אינטערעסען, האָט איהר אויפ׳ן סמך פון אַרט. 13 פון אויסטאַוו וועגען לאָקאַטאָרען־שוץ געוויסע שאַנסען אַנערקענט צו ווערען אַלס זעלבסטשטענ־דיגער לאָקאַטאָר.

די ערצטליכע לאַבאָראַטאָריע פון ד״ר מעד.
ST. HURWICZ
(אַנאַליזען פון אורין, בלוט, קאַל א. אַז. וו. אונטערזוכונגען פון געשווירען, ראַק, אויס־שיילונגען א. אַז. וו.)
איז איבערגעטראָגען געוואָרען אויף
WSCHODNIA 76
(רוג נאַרוטאָוויטש־גאַס) טעל. 30-53.

Dr. Med. I. WEINBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02.
אינערליכע קראַנקהייטען, ספּעציעל פאַר לונגען־ און האַרץ־קראַנקהייטען, בע־שטראַהלונגען און קינסטליכע בערג־זון. נעמט אָן אין לעטשניצע, זגערזשער ל... פון 6—7. אין דערהיים פון 3—5 נאָכמ...

Dr. RÓŻANER
ספּעציאַליסט פאַר הויט־, ווענערישע קראַנקהייטען און מענער־שוואַכע.
היילונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען און דיאַטערמיע
צוריקגעקעהרט.
Dzielna 9 (Narutowicza), tel. 28-98
נעמט־אָן פון 8—10 און 5—8, פרויען פון 3—4 וואַרטע־זאַל פאַר פרויען.

אין הויף פון לעצטען צאַר

טאַג־בוך פון דער הויפדאַמע אַננאַ ווירובאָוואַ.

יודיש—ל. בראַנט.

(35

אגב — מיט איהם (מיט באַדמאַיעוו׳ן) איז אויך דער רו־בינשטיין [1]) (אַלע זאָגען: „יודען זענען פּחדניש, שווינדלערס און פּחדנים״. קוקענדיג אויף די דאָזיגע לייט, איינהערענדיג זיך אין זייערע איבערגעשפּיצטע פּראָיעקטען, טראַכט איך מיר: „שווינד־לערס — יאָ, אָבער נישט פּחדנים״. גאַנץ אָפען מאַכען זיי חוזק פון אונזער פּשטות). דער דאָזיגער רובינשטיין געפעלט מיר פּשוט. ווען מ׳האָט גערעדט וועגען גראַטיפיקאַציעס, האָט ער געזאָגט:

— הויכגעשעצטע אַננאַ אַלעקסאַנדראָוונאַ, איך פערשטעה זיך גוט אויף בריליאַנטען, אָבער נאָך בעסער — אויף איינפאַ־סונג! — דערמיט האָט ער געגעבען אַ רמז אויף דער טאַקטלאָזיג־קייט, וועלכע ס׳האָט זיך ערלויבט פּאַבירושקאַ (פּירשט אַנדראָני־קאָוו), איבערלאָזענדיג אַ פּאַקעט מיט אַנ׳אויפשריפט: „5 קאַראַט, 8 קאַראַט״. אין אונזער געזעלשאַפט זענען פאַראַן זעהר ווייניג קלוגע מענשען, דערפאַר, ווען דו טרעפסט אַזעלכען, ווי רובינ־שטיין, איז עס בעזונדערס אַנגענעהם. מיר דאַכט זיך, אַז אַזעלכע וועלען אומעטום געפינען זייער אָרט. און נישט — גרויסהאַלטען זיך מיט דער אָפּשטאַמונג און אונטערטראָגען מתּנות און פּאַ־קעטלעך.

9. אָקטאָבער.

מאַמאַ איז צורודערט. קייזער ווילהעלם שרייבט צו איהר: „איך גלויב אין דיין קריטישען שכל און אין דיין שטאַלצ־קייט. און דאָך דערגעהן אויך צו מיר די שרעקליכע קלאַנגען וועגען דיין און ניקי׳ס התלהבות צום „זקן״. פאַר מיר איז דאָס עפּעס לחלוטין אונפערשטענדליכעס. מיר זענען געזאַלבטע פון גאָט און אונזערע וועגען פאַר גאָט דאַרפען זיין פּונקט אַזוי ריין און נישט צוגענגליך פאַר׳ן המון, ווי אַלץ, וואָס מענשען פון אונז (דורכגעלאָזען אין טעקסט) און די דאָזיגע התלהבות אייערע מאַכט אייך גלייך צום המון. היט אייך. געדענקט, אַז די ערהאַבענקייט פון קיסרים — איז די גאַראַנטיע פון זייער קראַפט״.

ווייטער שרייבט ער וועגען דעם, אַז אין דער אויסלענדי־שער פּרעסע בעטראַכט מען דעם קאַמף צווישען איין זקן — איליאָדאָר און דעם צווייטען — ראַספּוטין — אַלס בונט פון דער קירך געגען דער מלוכה. און דאָס שרעקליכסטע דערביי איז דאָס, וואָס די צאַרען, נישט זיי דערשטיקען דעם בונט, נאָר זיי העצען איהם נאָך אויף. „דער נאָמען פון דער צאַריצע אין איין רייה מיט׳ן נאָמען פון עפּעס אַ טונקעלען אַפּעריסט! דאָס איז שרעקליך!

דער דאָזיגער בריף האָט מאַמאַ געטראָפען ווי אַ דונער.

— קיינער זאָל די העזה נישט האָבען זיך אַריינצומישען אין אונזער לעבען!

מאַמאַ איז בעזונדערס צורודערט צוליב דעם, וואָס זי ווייסט, אַז דער דאָזיגער בריף איז דיקטירט אָדער אינספּירירט דורך איהר „פאַטער״ [2]). וועגען איהם רעדט זי תּמיד מיט אַ בע־זונדערער, צאַרטער ליבשאַפט, און דאָס האָט איהר בעליידיגט.

— פאַרוואָס בעמיהען זיי זיך אַלע אינאַיינעם און יעדער איינער בעזונדער אָנוואַרפען מיר זיין ווילען? ווער האָט זיי גע־געבען רעכט דערצו? ווי אַזוי דערוועגען זיי זיך? אָך, ווי וואָ־גען זיי! און דער עיקר — אָט דער פערדעטער איליאָדאָר. דער זקן האָט זיך פאַר איהם משתּדל געווען, ווי פאַר זיין אייגענעם ברודער. אויף קיין איין מינוט האָט ער וועגען איהם נישט פער־געסען, און ער, ער האָט זיך אַרויסגעוויזען פאַר אַ פערדעטער!

אינדערפריה האָב איך דערהאַלטען אַ בריף פון לאָלעטש־קען [3]). זי שרייבט:

„איך האָב מורא פאַר דעם זקן, זיי — יעפּיסקאָפּ גערמאָ־גען און איליאָדאָר, זענען ווי די שוואַרצע ראָבען, די שוואַרצע ראָבען ווילען צופּיקען דעם ריינעם קערפּער. כ׳האָב מורא, זיי קאָנען פערגיסען בלוט. טו אַלצדינג, כּדי שלום צו מאַכען צווי־שען זיי. צוררייס דאָס האַרץ, נאָר זעה, ס׳זאָל נישט געשעהן עפּעס שרעקליכעס! וואַרט אויף מיר אין אָוועגד״.

(פאָרטזעצונג קומט).

---

[1]) דמיטרי לוואָוויטש רובינשטיין, קאַנדידאַט פון יורידישע וויסענשאַפטען, דירעקטאָר פון אַ רייה קויהלען־גרובענס, בענק, פערזיכערונגס־געזעלשאַפטען א. אַז. וו. דורך ראַספּוטינען, וועלכען ער האָט אונטערשטיצט מיט געלד, פלעגט רובינשטיין דורכפיהרען זיינע קאַנדידאַטען אויף מיניסטאָרען־פּאָסטענס. האָט אויסגעאיבט אַ דרוק אויף דער פּרעסע, ווייל איהם האָט געהערט דער גרעס־טער טייל אַקציעס פון „נאָוואָיע וורעמיאַ״. אין יולי 1916 איז רובינשטיין אַרעסטירט געוואָרען דורך דער קאָמיסיע פון גענעראַל באַטיושין אַלס פערדעכטיגער אין מיטהעלפען די פיינד פון דייטשלאַנד, און איז פערשיקט געוואָרען אין פּסקאָוו. איהם האָט מען פאָרגעוואָרפען, אַז ער האָט פערקויפט רוסישע פּראָצענט־פּאַפּירען, וואָס האָבען זיך געפונען אין דייטשלאַנד, דורך די ביטראַלע מלוכות — קיין פראַנקרייך; אַז ער האָט פערקויפט אַקציעס פון דער געזעלשאַפט „יאַקאָר״ צו דייטשע אונטערנעה־מונגען; אַז ער האָט גענומען זעהר הויכע קאָמיסיאָנס־פערדינסטען ביי רוסישע בעשטעלונגען אין אויסלאַנד א. א. וו. לויט דער פאָ־דערונג פון אַלעקסאַנדראַ פיאָדראָוונאַ איז רובינשטיינס פּראָצעס איבערגעגעבען געוואָרען דעם יוסטיץ־מיניסטער. און דעם 6. דע־צעמבער 1916 איז רובינשטיין בעפרייט געוואָרען. פערשטעהט זיך, אַז די צאַריצע האָט געהאַנדעלט אונטער׳ן דרוק פון ראַספּוטינ׳ען.

[2]) אַזוי האָט אַלעקסאַנדראַ פיאָדראָוונאַ גערופען דעם פּרינץ היינריך פון פּרייסען.

[3]) אַלגאַ וולאַדימיראָוונאַ לאַכטינאַ, פרוי פון אַנ׳אינזשיניער, איינע פון די עקזאַלטירטסטע פערעהרערינס פון ראַספּוטינ׳ען (שפּעטער פון איליאָדאָר׳ן); זי האָט געענדיגט אין אַ משוגעים־הויז.

א גלח און משומדת'טע פיהרען פאר'ן נאָז א פאמיליע פון גראפען.

דאָס שווינדלער-פאָר'ל כאַפּט זיך אַריין אין מאַיאָנטעק פון אַנ'אַלטען גראַף. — דאָס הייליגע פּאָר זיצט אין טורמע אין סוועציאַן.

נישט ווייט פון שטעדטעל פּרוזשאַן אין פּאָלעסיע, אַמאָליגע גראָדנער גו־בערניע, איז אָקאָרשט פאָרגעקומען אַ געשיכטע, וואָס וואָלט געפּאַסט פאַר עפּס אַ פינסטערען דאָרף פון פּויערים־עם־הארצים: פּאַסירט האָט אָבער די געשיכטע אין אַ געבילדעטער פּריצישער משפּחה.

די גראַפין פּוסלאָווסקי זענען די גרעָסטע ערד־בעזיצער אין דעם גאַנצען געגענד; זיי וואוינען אין דעם שלאָס פּיאַסקי. די איצטיגע פאָרשטעהר פון דער פאַמיליע זענען: דער אַלטער גראַף מיט זיין ווייב און זייער זוהן פראַנציִשעק. אַ יונגערמאַן פון א אָהר 25, וואָס האָט מיט אַ פּאָר יאָהר צוריק חתונה געהאַט.

די פּוסלאָווסקים האָבען פון זייט דער מלחמה געלעבט שטיל און זיך גע־האַלטען ביי'ט פון געזעלשאַפט. וועלטען וואָן עס פלעגט קומען אַ גאַסט. מען איז געווען אינגאַנצען אַריינגעטאָן אין גאָט־זאַכען.

פריהלינג 1927 האָט זיך אין פּיאַסקי בעוויזען דער קאַטוילישער גייסטליכער פּאַוועל סטעמפּעק און געלאָזט זיך מעל־דען ביים פּריץ. ער איז אָפּגעווען ביי איהם אַ לענגערע צייט אויף אַ שמועס אונטער פיר אויגען, און ווען זיי זענען אַרויס פון דעם צימער, האָט דער גראַף געהייסען, אַז מ'זאָל תיכף צוגרייטען אין אַ פליגעל פון דעם פּאַלאַץ עטליכע צימערען פאַר געסט וואָס דאַרפען קומען. אין אַ פּאָר טעג אַרום זענען די געסט אַריינגעפאָהרען: דער זעלבער גלח סטעמפּעק און איינע אַ פרוי, וועלכע האָט אויסגעזעהן שטאַרק יודיש, נאָר וועלכע ער האָט פאָרגעשטעלט אַלס מאַריע קושיושאָווסקא. זיי זענען דאָרט געבליבען וואוינען און האָבען יעדען טאָג פערבראַכט שעה'ן גאַנצע מיט די בעלעבאַטים פון דעם הויף.

באַלד איז מען געוואָר געוואָרען, אַז די פרוי איז נישט סתם אַזוי אַ פּשוט'ע יודענע. זי שטאַמט טאַקע פון יודען, און איהר אמת'ער נאָמען איז נישט קושי־ושאָווסקא, נאָר קראַמער. נאָר דער גלח סטעמפּעק האָט זי אין דער שטאָרט סלאָנים, וואו ער איז פריהער געווען, געבראַכט דערצו, אַז זי איז אַריבער צום קריסטענטום. ווען זי האָט זיך גע־שמד'ט, האָבען יודען זי גענומען שרעק־ליך פערפאָלגען, זי איז ממש נישט געווען זיכער מיט'ן לעבען; האָט זי זיך גע־ראַטעוועט צום גלח אין שטוב, און ער האָט איהר צוגעזאָגט, אַז ער וועט זי נישט פערלאָזען און העט זי בעשיצען. אָט פון יעמאָלט אָן האַלט ער זי ביי זיך און פערהיט זי פון יודישע הענד.

די פרומקייט אין דער גרעפישער פאַמיליע איז איצט געוואָרען אַ סך גע־ריכטער און אויך געהיימניספול. גראָף ... האָבען זיך די פּוסלאָווסקי'ס גענומען נוויטיגען אין הילף פון אַ געטליכען מאַן. דער אַלטער גראַף האָט שוין לאַנג געליטען אויף אַן'אויגען־קראַנקהייט און האָט דעם לעצטען יאָהר גע־האַלטען ביי בלינד ווערען. די יונגע האָבען געהאַט אַן'אַנדער אומגליק: זיי האָבען געבענקט נאָך אַ יורש און ער איז אַלץ נישט געקומען.

דער אַלטער גראַף האָט אויך געהאַל־טען שטאָהל און אייזען פון דעם גלח סטעמפּעק, נאָר פונדערסטוועגען איז ער באַלד געקומען צום בעשלוס, אַז וואַר־טען אויף א מופת איז נישט כדאי; ער איז אַוועקגעפאָהרען קיין אויסלאַנד היי־לען זיך. ווען די צוויי „פּאָאָרלעך" זענען איבערגעבליבען איינע אַליין, איז דער איינפלוס פון דעם גלח מיט זיין פריינדין געוואָרען נאָך גרעסער.

מערקווירדיג איז דערביי, אַז די משומדת'טע האָט געהאַט נאָך אַ גרע־סערען איינפלוס ווי דער גלח. זי האָט געהאַלטען אין איין דערצעהלען ווי שטאַרק זי האָ זיך געריסען פון קינד־ווייז אויף צו דער ריכטיגער רעליגיע און ווי איהר האַרץ האָט געפלאַטערט פון פרייד און פון מורא און ווי זי האָט זיך ענדליך פאָרט בעשלאָסען צו שמד'ן זיך און ווי אַזוי יודען האָבען זי דער־נאָך געפּייניגט. מיט די רייד האָט זי אַרויסגערופען צו זיך מיטגעפיהל און בעוואונדערונג און רעספּעקט: דער יונגער גראַף מיט זיין פרוי האָבען גע־קוקט אויף איהר ווי אויף אַ הייליגער, און צוליב איהר מאַרטירערטום האָט מען איהר מוחל געווען איהרע פּראָסטע מאַ־נירען, איהר יודישע נאָז און איהר צו־קאַליעטשעטען פּויליש.

וואָס עס איז פאָרגעקומען צווישען די פיר מענשען ווייס קיינער נישט אויף קלאָהר, ווייל זינט סטעמפּעק מיט זיין באַשערטער זענען געקומען קיין פּיאַסקי האָבען זיך די באַלעבאַטים נאָך מעהר אָפּגעשלאָסען פון דער דרויסענדיגער וועלט. אויך פון די דינער האָט מען קיינעם נישט אַריינגעלאָזען אין די צי־מערען, וואו די פיר פלעגען פערברענגען. דאָס האָט דערפיהרט דערצו, אַז די דיי־נער האָבען אָנגעהויבען שעפּטשען צווי־שען זיך, אַז ס'איז דאָ עפּעס נישט גלאַ־טיג. די קלאַנגען האָבען זיך פערשפּרייט איבערן גאַנצען געגענד, און דורך וואָס מעהר מיילער די געשיכטע איז דורכגע־גאַנגען, אַלץ פאַנטאַסטישער איז זי גע־וואָרען. ענדליך זענען די קלאַנגען דער־גאַנגען צום יונגען גראַף; אַ פּאָר עלטע־רע שכנים, פריינד פון זייער פאַמיליע, זענען איהם ספּעציעל געקומען פאָר־האַלטען, וואָס ער האָט געשעפּטען מיט שאַרלאַטאַנעס. אָבער דער גראַף האָט שטאָלץ אָפּגעענטפערט.

— ס'איז מיין עסק. איך ווייס וואָס איך טו. גאָט וויל אַזוי.

די ביידע געסט זענען געוואָרען די אמת'ע באַלעבאַטים.

זיי האָבען איינגערעדט דעם גראַף, אַז עס איז בעסער אַריבערצופאָהרען אין אַ צווייטען מאַיאָנטעק, מיניטש. דאָרט האָט מען זיך בעזעצט זאַלבעפערט און ווייטער געפּראַוועט „תשובה". די וואוינונג איז דאָ געווען אַ סך אַ בעי־שיידענערע ווי אין פּאַלאַץ, ווייל גאָט האָט פיינט לוקסוס. ווייטער האָט די יונגע גראַפין זיך גענומען אָפּגעבען מיט אַר־בייטע, צו וועלכע זי איז קיינמאָל נישט געוואוינט געווען: וואַשען וועש, רייניגען דעם דיל און אַזוי ווייטער. די לעבעדיגע, פרעהליכע פרוי האָט זיך אין גאַנצען געביטען און איז אומגעגאַנגען אַ פערזאָרגטע, געקליידט אין גאַנצען אין שוואַרץ און מיט פערוויינטע אויגען. דאָס האָבען איהר די הייליגע געזאָגט, אַז אויב זי וועט רעכט תשובה טאָן, וועט גאָט דערהערען איהר תפלה און איהר שיקען א קינד.

די אַרומיגע האָבען דערצעהלט, אַז דער גראַף מיט דער גרעפין לאָזען זיך אַפילו שמייסען, ווייל נעהמען יסורים אויף זיך איז דער בעסטער וועג צו תשובה.

די ביידע „הייליגע" האָבען זיך דער־ווייליע אַריינגעלאָזען אין נישט קיין גאַנץ הייליגע געשעפטען. זיי האָבען אַריינ־גענומען צו זיך אין די הענד די גאַנצע אָנפיהרונג פון דעם גראַפ'ס פערמעגען, איין מאַיאָנטעק האָבען זיי פערקויפט — ווי מען זאָגט פאַר אַ האַלבען פּרייז. דאָס האָבען שוין די שכנים נישט געקענט צוזעהן און געמאָלדען וועגען דער גאַנ־צער זאַך אין פּאָליציי: איז אָנגעקומען דער פּראָקוראָר און געמאַכט אַ רעוויזיע ביים גלח און זיין פריינדין. די ביידע האָבען שטאַרק פּראָטעסטירט, וואָס מען דערוועגט זיך נאָר זיי צו טשעפּען. זיי טהוען דאָך נאָר איין זאַך, האָבען זיי געזאָגט: זיי ווילען צוריקברענגען דעם גראַף מיט דער גרעפין צו עכטער פרומ־קייט; און אויף שפּעטער האָבען זיי נאָך אַ ציל: אַלע אַנדערש־גלויביגע, סיי די פּראַוואָסלאַוונע, סיי די יודען, ווילען זיי מאַכען פערשטעהן די איינ־ציג־ריכטיגע, די קאַטוילישע רעליגיע. פאַר זיך אַליין דאַרפען זיי גאָרנישט און ווילען גאָרנישט.

דער פּראָקוראָר האָט אָבער פאָרט געהייסען זוכען און געפונען ביי סטעמ־פּעק'ן אין קופערט אַ גאַנץ פיינע סומע געלד, ביי נאָך טויזענד דאָלאַר. ביי דער משומדת'טע, ווידער, האָט מען גע־פאַקט פיינע צירונג, וואָס אַזאַ גאָטס־פאָרכטיגע פרוי וואָלט גאָרנישט געדאַרפט האָבען. זיי האָבען געזאָגט, אַז דאָס איז זייערס און זיי זענען גאָרנישט מחויב צו געבען ערקלערונגען פון וואַנען זיי האָבען דאָס גענומען. איין מיינונג איז פערהאַן, אַז זיי האָבען דאָס אַרויסגע־נאַרט ביים גראַף, אַ צווייטע — אַז זיי האָבען דאָס בעקומען אַלס באַלאָהנונג פון דעם וואַלד־סוחר, וועלכער האָט פערגאַנגענעם יאָהר אָפּגעקויפט פאַר אַ מציאה דעם מאַיאָנטעק. דער געריכט וועט בעווייזען צי זיי זאָגען אמת.

ווייל אַ געריכט וועט זיין. דער גראַף האָט געטופּעט מיט די פיס, וואָס מען נעהמט צו ביי איהם זיינע בעסטע, זיינע איינציגע פריינד, ער האָט ער־קלערט, אַז ער איז פעראַנטוואָרטליך פאַר די מענשען, און טאָמער זענען זיי אין עפּעס שולדיג, נעהמט ער די גאַנצע שולד אויף זיך. נאָר עס האָט נישט גע־האָלפען: מען האָט זיי אַוועקגעפיהרט קיין סווענציאַן און זיי איינגעזעצט.

י. פ.

מיידעלשע ליבע צו אַנ'אַלטען מאַן.

(ענדע פון 3-טע זייט).

סען די מאָטיווען פון דעם ראַזינען אומ־דערוואַרטעטען שריט און אַלע האָבען אין דעם בעשולדיגט איהר טרויעריגע יוגענד. איהרע טאָפּעלע און דריי־פאַ־כיגע ליידען, וואָס זי האָט געהאַט אויס־צושטעהן בעת איהר שטודיום און איהר מעדיצינישער פּראַקטיק: אַלס פרוי און אַלס יודישע טאָכטער און דערצו נאָך אַלס גאַליציאַנער. אַנדערע האָבען אויך געוואוסט צו דערצעהלען, אַז די זעלבסט־מערדערין האָט געלעבט אין שטענדיגען פּחד צוליב איהר נישט־זיכערער צו־קונפט, מחמת דאָס געזעץ דערלויבט נישט אויסלענדישע דאָקטוירים צו פּראַק־טיקירען אין עסטרייך. דערביי איז אויך בעוואוסט געוואָרען, אַז די זעלבסט־מערדערין האָט זיך צוליב דעם מיט אַ צייט צוריק ענטשלאָסען צו אַ שריט, צו וועלכען נישט איטליכער איז מסוגל: זי האָט, נעמליך זיך געקויפט אַ מאַן, אַן'עסטרייכישען בירגער, וועלכער האָט איינגעוויליגט חתונה צו האָבען מיט איהר לפנים, כדי אַזוי אַרום צו מאַכען זי פאַר אַן'עסטרייכישער בירגערין...

אַ טייל האָבען ווידער בעשולדיגט אין דעם זעלבסטמאָרד דעם גרויסען אי־דעאַליזום פון דער יונגער דאָקטאָרקע, וועלכע האָט זיך צוגעגרייט צו עמיגרי־רען קיין ארץ־ישראל און זיך דאָרט איינ־צואָרדנען, וועלכע האָט אָבער צוליב דעם שווערען קריזיס אין לאַנד נישט געקאָנט פערווירקליכען איהר אידעאַל און איז דערפאַר זעליש צוזאַמענגעבראָכען...

אָבער אָט די אַלע מאָטיווען צילען נישט אינגאַנצען צום אמת, כאָטש אַ ביי־סעל אמת איז פאַרהאַן אויך אין זיי. לויט עס ווערט איבערגעגעבען פון די זיכערסטע קוועלען, האָט אין דעם זעלבסטמאָרד געשפּילט די הויפּט־ראָל אַ ליבע צווישען דער זעלבסט־מערדערין דער שיינער עטליכע און צוואַנציג יעה־ריגער דאָקטאָרקע און איהר שעף, אַן־אַלטער, זעכציג יעהריגער פּראָפעסאָר אַן'ערנסטער און פערהייראַטער מאַן...

וועגען אָט דער ליבע איז אין דער עפענטליכקייט גאָרנישט דערמאָהנט גע־וואָרען. אָבער אין די אינפאָרמירטע קריי־זען האָט מען גענוי געוואוסט פון איהר, און עס ווערט אויך מיט שטוינען אי־בערגעגעבען, אַז דאָס מיידעל איז אין דעם אַלטען מאַן געווען פערליבט ביז איבער די אויערען.

מ. פּ—ס.

אין די ציין פון טיגער

סענסאַציאָנעלער ראָמאַן

פון מאָריס לעבלאַן

(94

אין בריף איז געווען געשריבען:

„ענדליך האָב איך דערגרייכט מיין ציל, מיין לעצטע שעה קומט אָן. עדמונד, וועלכען איך האָב איינגעשלעפט, איז שוין געשטאָרבען און דער סם האָט איהם נישט אויפגעוועקט. עס הויבט זיך אָן מיין סוף. כ'לייד שרעקליך. כ'קען קוים שרייבען. איך לייד אַזוי שרעקליך! און דאָך האָט מיין גליק קיין גרעניץ נישט.

דאָס גליק האָט זיך אָנגעהויבען פאַר מיר פון דעם טאָג ווען איך בין געווען מיט עדמונד'ן אין לאָנדאָן, מיט פיער חדשים צוריק. ביז צו יענער צייט האָב איך געפיהרט מיין שרעקליך לעבען, בעהאַלטען די אויסטערלישע שנאה צו דער, וועלכע האָט מיך נישט געקענט ליידען און ליב געהאַט אַנ'אַנדערען. איך האָב מיך געפיהלט אַלץ שוואַכער און געזונד, געזעהן, אַז מיין זוהן איז אויך שוואַך און בלאַס, האָב איך מיך געווענדעט צו אַ בע־ריהמטען דאָקטאָר. ס'איז נישט געווען קיין צווייפעל: מיך האָט געפרעסען אַ ראַק; און כ'האָב מיך דערוואוסט, אַז מיין קינד עד־מונד איז אויך אויפ'ן וועג צום קבר, אָהן האָפנונג — פערלוירען... שווינדזוכט.

„דעמזעלבען אָוועגד איז ביי מיר ענטשטאַנען דער פּרעכ־טיגער געדאַנק פון נקמה.

„און וואָס נאָך פאַר אַ נקמה! אַ בעשולדיגונג. אַ שרעקליכע בעשולדיגונג פאַר דעם פערליבטען פּאָר'ל. תפיסה! געריכט! קאַ־טאָרגע, תליה! און קיין רעטונג, קיין קאַמף וועט זיי נישט העל־פען, קיין האָפנונג! אַלע בעווייזען געגען זיי, און בעווייזען אַזעל־כע שרעקליכע, אַזעלכע איבערצייגענדע, אַז דער אונשולדיגסטער מענש וואָלט אַליין אָנגעהויבען גלויבען אין זיין שולד און וואָלט פערשוויגען געוואָרען, דערדריקט און אונמעכטיג. אַ פּרעכטיגע נקמה!

„מיט אַ גרויסער פרייד אין האַרצען האָב איך אַלזאָ אָנגע־הויבען אַלץ צוצוגרייטען, יעדער נייער אויפטו האָט מיך אונגעהויער געפרייט. כ'האָב נישט געפיהלט די ווערטאָגען, וועלכע האָבען מיך געפרעסען, ווי איך פיהל נישט איצט דעם סם, וועלכער ברענט מיר אויס די געדערים.

„כ'בין גליקליך. דער טויט, וועלכען כ'האָב מיר אַליין גע־נומען, איז דער אָנהויב פון זייערע קוואַלען. אַזוי ווי עדמונד האָט אויך געמוזט שטאַרבען, פאַרוואָס־זשע האָב איך איהם נישט געטאָרט פערקירצען זיין גסיסה? פאַרוואָס נישט געבען איהם דעם טויט און פערדאָפּעלטען זייער, מאַריאַ-אַננאַ'ס און סויוועראָ'ס שולד?

„דער סוף איז נאָהענט. כ'האָב געמוזט איבעררייסען, איך בין אויסגעמאַטערט פון די ליידען. איצט נוץ איך אויס די רגע, וואָס עס איז מיר גרינגער, כדי אַלץ צו בעשרייבען. ווי שטיל עס איז אַרום... פון ווייטענס היט די פּאָליציי מיין פערברעכען. מאַריאַ-אַננאַ וועט באַלד געהען אויף אַ ראַנדעוואו. דעם אַרויס־רוף האָב איך איהר געשיקט, און סויוועראָ וועט אין דער צייט זיך גאָר דרעהען אונטער איהרע פענסטער, וואו זי וועט זיך נישט בעווייזען. אמת'ע מאַריאָנעטקעס... זיי טאַנצען, ווי איך הייס זיי! נישט איהר האָט היינט אינדערפריה פער'סמ'ט דעם אינספּעקטאָר וועבער? נישט איהר זענט איהם נאָכגעגאַנגען היינט צו דער קאָנ־דיטאָריי מיט אייער שעהן העבאַן-שטעקעלע? אָבער יאָ, דאָס זענט איהר! אין אָוועגד פער'סמ'ט די שעהנע דאַמע מיך, איהר מאַן, און איהר שטיף-זוהן. אָבער פאַרוואָס בעווייזען? און דער עפּעל, וועלכען די דאַמע האָט נישט איינגעביסען און אויף וועל־כען עס געפונען זיך דאָך אָפּגעדרוקט איהרע ציין, וואָס פאַר אַ קאָמעדיע! טאַנצט, לאַלקעס!

„און די בריף! די בריף צו דעם בר-מנן לאַנזשערנאַ, דאָס איז מיין בעסטער אויפטו. פיל פרייד האָט מיר פערשאַפט די ערפינדונג און דאָס אויספיהרען פון דעם געוועבק...

„און וואָס עס פרעהט מיך צומעהרסטען איז דער געדאַנק, אַז עס וועט זיך קיינער נישט אָנשטויסען, עס וועט זיך קיינער נישט דערוויסען! אין עטליכע וואָכען אַרום, ווען ביידע שולדיגע וועלען שוין זיין אומגעבראַכט, אין דער נאַכט פונ'ם 25 אויפ'ן 26 מאַי, 3 אַ זייגער פאַרטאָג וועט פאָרקומען אַנ'אויפרייס, וועל־כער וועט אַלץ פערניכטען. די באָמבע איז שוין אונטערגעלעגט אין אַ מעכאַניזם, וועלכער איז נישט אָפּהענגיג פון דעם מעכאַניזם אונטער'ן עלעקטרישען לאָמפּ, וועט אַלץ אין דער בעשטימטער שעה אויפרייסען אין דער לופטען. דעם 26. מאַי, 3 אַ זייגער פאַרטאָג, וועט פאָרקומען דער אויפרייס און מיין טאָג-בוך, דאָס פלעשעלע מיט סם די נאָדלען, וועלכע האָבען מיר געדינט אויף איינשפּריצונגען, דאָס העבאַן-שטעקעלע, צוויי בריף פון ווערא — מיט איין וואָרט אַלץ, וואָס וואָלט זיי געקענט אָפּראַטעווען, געהט אין דער לופטען. און עס וועט זיך קיינמאָל קיינער נישט דער־וויסען!

„נאָר אין פאַל, ווען עס זאָל געשעהן אַ נס... די באָמבע זאָל לאָזען גאַנץ דעם סופּיט... עס זאָל זיך טרעפען, אַז אַ געניוס מיט אַנ'אויסערגעוועהנליכער אינטואיציע, פון אַ וואונדערבאַרען העלזעהען געפיהרט, זאָל אויפוויקלען די דורך מיר פערפּלאָנטער־טע פעדים און נאָך לאַנגע זוכענישען געפינען אָט דעם לעצטען בריף מיינעם.

„פאַר איהם שרייב איך דאָס, ווייל איך בין זיכער, אַז אַזאַ מענש וועט זיך נישט געפינען, אָבער עס איז מיר אַלץ איינס. ביז צו דער צייט וועלען שוין מאַריאַ-אַננאַ און סוויוועראָ זיין טיף אין אָפּגרונד, וואַהרשיינליך נישט לעבעדיג און בעשטימט צוטיילט אויף אייביג. איך ריזיקיר אַלזאָ מיט גאָרנישט, ווען איך לאָז איבער דעם בעווייז פון מיין שנאה.

„די האַנד ציטערט מיר, וואָס אַמאָל מעהר. טראָפּענס שווייס גיסען זיך מיר פון שטערען. איך לייד, ווי אַ פערשאָלטע־נער און בין הימליש גליקליך! איהר האָט געוואַרט אויף מיין טויט? און דו, מאַריאַ-אַננאַ, האָסט נישט געקענט פערבעהאַלטען דיין פרייד, וואָס האָט דיר געשיינט פון דיינע אויגען, ווען דו האָסט געפּאָרשט, ווי די קרענק פרעסט מיך אויף, איהר זענט גע־ווען אַזוי זיכער אין דער צוקונפט, אַז איהר האָט געהאַט כח צו בלייבען צניעות'דיג! אָט האָט איהר מיין טויט! און איבער מיין קבר וועלען אייך פערבינדען... קייטען! האַ!.. וואָס פאַר אַ פּראַכט! עס איז דיין רייה מאַריאַ-אַננאַ! קלויב דיר אויס אַ שטריק, אָדער סם? ווער פערברענט, ווי איך, וועלכער האָסט דיך... האָסט דיך!"

ה' דעמאַליאָן איז שטיל געוואָרען אין דעם אַלגעמיינעם פערגליווערטען שווייגען.

די לעצטע ווערטער האָט ער קוים איבערגעלייענט. דאָס געשריפט איז געווען אינגאַנצען נישט לעזבאַר.

מיט די אויגען נאָך אין פּאַפּיר האָט ער שטיל געזאָגט:

— „היפּאָליט פאָוויל" דער אונמענש האָט נאָך געפונען אין זיך כח דייטליך זיך אונטערצושרייבען. ער האָט מורא געהאַט, אַז מען וועט מיינען, אַז נישט ער... און ווער האָט, ... געקענט מיינען, אַז ער.

(פאָרטזעצונג קומט).

קינא „MIMOZA"
178 קילינסקי 178

!הײנט און פאלגענדע טעג

!גרויסע פרעמיערע

הײנט און פאלגענדע טעג
ס'װוערט דעמאנסטרירט די גרויסע עראטישע דראמע פון
אַ פרוי, װעלכע האט באמת געליבט. אונטערן נאמען:

„די דאמע פון דער האלב=װעלט"

אין די הויפט-ראלן: דער גרויסער פילם-שטערן LYA de PUTTI – און דער װאונדער-שענער – BEN LYON

אָנהויב פון די פאָרשטעלונגען: אין געװעהנליכע טעג 5 אַ זייגער נאָכמיטאָג. שבת און זונטאג 4 אַ זייגער נאָכמ. פערשטארקטער ארקעסטער. 734

באדע-װאנעס

אלערארט

װעש=קעסלען

און זעמפליכע פיבער-שפין-טעפ
בעקומט מען ביי דער בעװאוסטער פירמע —

„ZGODA"

34 ציגעל-גאַס 34, אין הויף, עקע פעטריקאװער
טעלעפאן 51=34.
בעמערקונג: װאנעס װערען אויך אויסגעבאָרגט.

פראפ. פעראיין פון האנדעלס-און ביורא-אנגעשטעלטע — אין ראיאָן, אר. קאָשטשושקי 21 —

הײנט מיטװאָך, דעם 14-טען ד. ח. 8 אין אָװענד, װעט אין פעראיינס-לאָקאַל פאָרקומען

מארגן, דאנערשטאג, 2, 8 אַ זייגער אין אָװענד, װעט אין פעראיינס-לאָקאַל פאָר־קומען

אַן אַלגעמיינע פערזאמלונג

פון די אנגעשטעלטע פון דער קאָנפעקציע=בראַנזשע. מיט פאָלגענדער טאָג-אָרדנונג:
1) 8-שעה'דיגער ארבייטס טאָג;
2) פראגע װעגען פערזיכערונג אין קראנקן-קאסע;
3) פראגע װעגען אונטערשטיצונגס-קאסע;
4) פרייע פאָרשלאגען.

פון די אָנגעשטעלטע אין דער גאלאנטעריע=בראַנזשע מיט פאָלגענדער טאָג-אָרדנונג:
1) פראגע װעגען 8-שעה'דיגען ארבייטס-טאָג.
2) פרייע פאָרשלאגען.

די פערװאלטונג.

הײנט, מיטװאָך, ד. 14. ד. ח. װעט אין קלוב פון

יודישן פרויען-פערבאַנד „װ.י.ז.אַ."

(אַלעע קאָשטשושקי 21)
אויפ'ן װעכענטליכן טעע=אָװענד

ד"ר א. טארטאקאװער

האלטען אַ רעפעראַט א. ד. ט.:

מארקס און לאסאַל אַלס יודען

איינטריט פאר מיטגלידערינס און אריינגעפיהרטע געסט — פריי. 731

װילנער

ספרים-סקלאַד

פערטרעטונג פון

קאַלאַמײַ טלתים

25 פראָצ. ביליגער!!

ביי א. מ. גרובשטיין װסכאדניאַ 54 פראָנט 1-טער שט.
איז צו בעקומען ש"ס, טורים, רמב"ם, מדרשים, פנקסים, משניות, עין-יעקב, מחזורים, סידורים, אויך די בעװאוסטע קאָלאָמײַער טלתים פײַנס און טעריקיש װײַרענע, װי אויך טלתים-קטנים, א ספעציעלער אויס-אהל פון כלה-סידורים פראכט-לעדער-באנד, אויך קראקאָװער װײַרענע-נארטלען, קאפּלעך, ציצית מזוזות א.ז.װ. אלעס מיט 25% ביליגער. געדענקט נור ביי א.מ. גרובשטיין װסכאדניא 54 פראָנט 1, שט. שטענדיג אָפען ביז 11 אָװ.

װיכטיג

פאַר געװעלבער הורטאװניקעס און פראװינץ=סוחרים!

מצה=רייבעכץ

פון די פרימסטע מעהלען

געבאַקען אין לאָדז װי אויך געמאהלען אונטער דער אויפזיכט פון היגען ראבינאַט איז שוין צו בעקומען
צו שפּאט ביליגע פרייזען – ביי

פ. רובין

–(פריהער הענכאָװיטש)–
גלובנאַ 56 טעל. 57-35
כשר למהדרין מן המהדרין.
537

אַ שיק-יונגעל

פון אָרענטליכע עלטערן װערט געזוכט
אין קאָנפעקציע - געשעפט פון ב. לאַמפּאַרט, פיעטריקאָװער 163.

עס װערען געברויכט

מעדלער

אין עלטער פון 15 יאָהר
צו לייכטע ארבייט, באלד געצאָהלט. צו ערפאַהרען קאָמיענאַ 6, װאָלפּאָװיטש.

פאדערט איבעראל — נאָר די פּאַ-טענטירטע

פעלד-בעטען

Palma-Patent
געװעזענע מיט דער פאבריקס-מארקע
פאר װעלכע מיר גאראנטירען אויף 3 יאָהר
שטעמט אויך לאַגער אין אַ גרויסען אויסװאַהל:
ניקעל-בעטען, ניקעל-קינדער-בעטען, טיש-בעטען, אַמעריקאַנקעס, קינדער-װעגעלעך, קינדער-בענקעלעך אויף רעדלעך װי אויך טעמער-סעס.

מאטראצען

געבעטע, שעזלאָנגעס און האנאריסקע קאזעטקעס און טאפטשאנעס.

בעמ.: בעטלעך מיט װעגעלעך [illegible] 17 װ., פאָלסקע-בעטלעך 14 װ.

[illegible] פאבריקס-פרייזען. הורט. רעטייל.
לאָדז, פולנאָצנאַ 24, טעלעפאן 85-31.

ענטשולדיגונג.

איך בעט ענטשולדיגונג ביי פאמיליע ש. מארטשינסקי פאר די בעליידיגונג, װאס איך ארויסגעזאָגט אין אַן'אויפגע-רעגטען צושטאנד. איך פערזיכ-כער, אז אַזעלכעס װעט זיך מעהר נישט װידערהאָלען.
נ. פייטלאָװיטש.

מאסאזש= און הייל גימנאסטיק-שולע און קאַבינעט
פון דר. מעד.

ב. שמירגעלד

צעגעלניאנאַ 6, טעל. 51-89.
[illegible]
צמפפאנג פון 3–5 נאָכמ.

אַלע פרעגען עצות

סוחרים, האנדװערקער, לאַקאַטאָרן, חתנים און כלות
אין ביוראָ „נארפאל" פעטריק. 82, טעל. 67-17.
און װייסט איהר פאַרװאָס?
װייל אין „נארפאל" קען מען אַלץ ערפאַהרען,
װייל „נארפאל" גיט די בעסטע עצות,
װייל „נארפאל" ערלעדיגט אמבעסטען אלערליי פראַשעניעס און פריװאַטע קאָרעספּאָנדענץ,
װייל „נארפאל" פערמיטעלט אין אַלעם, װאָס מ'װיל
װייל „נארפאל" גאראנטירט פאַר ערפאָלג.
דיסקרעציע געזיכערט! אַ פּאַראַדע – אומזיסט.
Biuro „NORPOL", Piotrkowska 82, telefon 67-17.
717

Dr. med.

L. Pikielny

ספעציאַל-ארצט פאַר
נירען, בלאזען- און הארן-קראנקהייטען
Nawrot 8,
telefon 19-90.
עמפפאנגט פון 4–7 אין אָװענד

Dr. med.

BRAUN

23 פאלודניאװאַ 23.
טעלעפאָן 40-26.
ספּ. ציאַל-ארצט פאַר הויט און װענערישע קראנקהייטען און מענער-שװעכע.
בעהאנדלונג מיט קװארץ-ליכט (האַר-אויספאל)
נעהמט אָן פון 9 ביז 11 פריה און פון 5–8 אָװענד.

Dr. med.

NIEWIAŻSKI

Sienkiewicza 34
tel. 59-40.
ספעציאַליסט פאַר סיפיליס. טריפער און הויט-קראנקהייטען.
בעהאנדל. פון מענער-שװעכע
נעמט אָן פון 5–9 אָװענד

Dr. med.

STUPEL

Szkolna 12
ספעציאַליסט פאַר הויט, האָר און װענערישע קראנקהייטען, מענער-שװעכע, רענטגען-פראַטהלען און קװארץ-ליכט-עלעקטרא-טעראפּיע.
נעמט אָן פון 12–3 נאָכמ. און פון 6–9 אין אָװענד.
לעטשניצע-פּרייזען.

לעכער

צו נעהמען אויף דער מאַשין װערען אָנגענומען ביי

ג. נאָרדמאן

29 צעגעלניאנאַ 29

Dr. med.

WOLF EYCHNER

פרויען - קראנקהייטען און געבורטס-הילף
זגיערזער 11 טעל. 34-72.
נעהמט אָן אין דער לעטשניצע פיעטריקאָװער 294 פון 12–2 [illegible]

Dr. ADAM

GROSGLIK

Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78.
הויט און װענערישע קראנקהייטען און ליכט-הייל אינסטיטוט.
נעמט אָן פון 4–7 אין אָװענד.

Dr. HELLER

ספעציאַליסט פאַר הויט-און װענערישע קראנקהייטען.
2 נאַװראָט 2
נעמט אָן פון 10 פריה, 1–2 און פון 4–8 אָװ. פאַר פרויען ספעציעל פון 4–5 נאָכמיטאג.
פאַר אומבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען.

Lekarz-Dentysta

JAKÓB KARMAZYN

ul. Południowa 2
פאר פערזיכערטע אין קראנקען-קאסע ספעציעלע הנחות
ביים בעשטעלען קינסטליכע ציינער, װערען אומזיסט געהיילט די ציינער און בעזײַטיגט קראנקע װאָרצלען אָהן שמערצען
בעראַטונג אומזיסט
758

לעטשניצע

פון דאקטוירים ספעציאַליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקאַ 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראַקאָװסקי	נאַז, האַלז, אויערן קר.	10–11 2–3 / 6–7
ד"ר רוזשאַנער	הויט און געשלעכט קר.	10–11 1–2
ד"ר גאָלדשטיין-פאָלאַק	אויגען-קראנקהייטען	1–2 / 7–8
ד"ר יוסטמאַן	נערװען קראנקהייטען	12–2 [illegible]
ד"ר ראָזענצװייג	קינדער-קראנקהייטען	10–12 4–5
ד"ר פּאַפּערני	פרויען און געבורטס-הילף	$1\text{-}11^{1}/_{2}$ 5–6
ד"ר קאַנמאַר	כירורגישע-קראנקהייט.	4-5 זוג. 1–2
ד"ר װיינבערג	אינ. הערץ לונגען-קר.	11-1 $5^{1}/_{2}$–7
ד"ר סמאָפּעל	רענטגען	10–12 4–6
א. גראָדזענשיק	צאהן-ארצט	3–7
נ. ראָזעס	צאהן-ארצט	9–2

צאהן-בעהאנדלונג, בעלייכטונגען, קאָראָנען, טאַטען א. א. װ. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געװאָרען

אַ רענטגען=אינסטיטוט

האלטונג פון הויט קראנקהייטען פון קאָפּ (פאַרך) מיט רענטגענשטראהלען, פאַר בעשטראהלונג און דורכלייכטונגען, קװארץ-לאמפּע, דיאטערמיע, עלעקטריזאַציע, אלע מעגליכע אנאליזען. אַ קורס פאַר שטאָטלער. אימפונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4–5 נאָכמ.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאג.
װיזיט אין דער שטאָט.

ערצטליך-קאָסמעטיש. גאַבינעט

פרל. מ. מאַרקוס נעהמט אָן פון 5–7 אָװענד

טרייבערינס

צו קונסט=זייד אויף מעכאַנישע מאשינען, װערען זאָפאָרט געזוכט
I. GLEIBERG i L. SZWALBE,
Wólczańska No. 15.
727

והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת?
פאַרװאָס לויפט יעדער אין ביוראָ פעטריקאָװער 17?
ואמרת אליו, זאָלסטו איהם זאָגען
— אַז אין דעם ביוראָ —

17 פעטריקאָװער 17

דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52, יואָו ס'װערט ערלעדיגט און געװויסענהאַפט געשריבען לויט'ן אוסטאַװ אלערליי ביטעם קלאַװזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס צו-װילנע און קאַרנע אַפּאָזיציעס, אַדװאָ-קאַניעס, רעקורסען װעגען דירה אין אוּשאַנד-ראַזיעמטשי, װעגען פעסער אין קאָמיסאַריאַט-רזשאַנדו און אַלע פּאָליציי-בעצירקען, אַקטען אינטער-ציזיעס, אַקטען דאַראָװיזנעס, קאַרגע ספּראַװעס, װי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. ספעציאַליסט פון שותפות-אַקטען.
מיט אַכטונג י. מאַנעלאַ,
רעכט-קאָנסולענט.

HEMOROIDY

STAN ZAPALNY·KRWAWIENIE
SWĘDZENIE

USUWA
HEMORIN-KLAWE

FACHOWIEC

posiadający zastępstwa zagranicznych firm paszukuje finansistę do zyskownego interesu.
Oferty „Wspólnik". 718

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.